

Voorzitter

geleiden naar het kabinet. Dan zie ik u weer terug als u iets anders wilt, mevrouw Karabulut.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Ja, voorzitter. Ik vind het heel erg belangrijk. Het is een praktijk die al jaren doorgaat. Ik zou graag deze week dat debat voeren. Ik vind het prima dat wij morgen voor 12.00 uur een brief krijgen. Dan kunnen wij het debat deze week alsnog voeren in een algemeen overleg.

De **voorzitter**: Ik geloof dat er niemand is die dit niet belangrijk vindt.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA): Voor een algemeen overleg moet er eerst een extra procedurevergadering komen. Dat kunnen wij niet bij dezen vaststellen.

De **voorzitter**: Dat moet u inderdaad zelf organiseren. Daar ga ik niet over.

Het woord is aan mevrouw Smilde.

Mevrouw **Smilde** (CDA): Ik sta hier als fungerend voorzitter van de vaste commissie voor VWS. Wij hebben het AO kapitaallasten gehad. Er staat al een vooraankondiging op het schema en die wil ik omzetten in het verzoek om het VAO op de agenda te zetten. Ik heb gezien dat het vanavond is gepland.

De **voorzitter**: Ja, dat VAO gaan wij vanavond doen.

De heer Van Gerven zie ik niet. Hij heeft ook een vooraankondiging gedaan. Misschien kan dat nog bevestigd worden. Doet u de vooraankondiging maar, mevrouw Karabulut.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Voorzitter. Er komt mogelijk een VAO over het AO budgettaire maatregel.

De **voorzitter**: Er komt dus mogelijk een verzoek om het VAO op de agenda te zetten.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Juist.

De **voorzitter**: Dan zullen wij daar rekening mee houden. Dank u wel.

Mevrouw Leijten zou een vooraankondiging doen, maar dat kan ook morgen.

Het woord is aan de heer Heijnen.

De heer **Heijnen** (PvdA): Ik wil ook een mogelijk VAO aanvragen. Morgen behandelt de vaste commissie voor BZK de basisregistratie personen en ik sluit niet uit dat het tot een VAO leidt.

De **voorzitter**: Dit is dus ook een vooraankondiging voor een VAO morgen. Dan hoop ik dat alle fracties goed in de gaten houden of er nog dingen afgemaakt moeten worden en dat zij dat tijdig meedelen aan de Griffie. Dan kunnen wij zien hoe wij het vandaag en morgen op een ordelijke manier laten verlopen.

De vergadering wordt van 14.10 uur tot 14.30 uur geschorst.

Aan de orde is het **speddebat** over **mogelijke schendingen bij de publieke omroep van de Mediawet en de eigen gedragscode met betrekking tot inkomsten**.

De **voorzitter**: De heer Remkes heeft gevraagd of hij na mevrouw Peters het woord mag voeren, omdat hij een andere verplichting heeft in dit huis. Ik neem aan dat daar geen bezwaar tegen is.

Zo af en toe is er een probleem met de klok op het spreekgestoelte. Daarom hebben wij daar de ouderwetse timer neergelegd, zodat u zelf een indruk hebt wanneer uw tijd om is. Er gaat op dat moment dus geen luik open, maar ik heb die mogelijkheid serieus overwogen. Verder heet ik graag de minister van harte welkom.

□

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Voorzitter. GroenLinks hecht grote waarde aan de publieke omroep. Juist daarom vinden wij dat er hoge eisen moeten worden gesteld aan de manier waarop de publieke omroep te werk gaat. Wij kunnen alleen zuinig op de publieke omroep blijven als daar zuinig met publiek geld wordt omgegaan. Dat beseft Hilversum onvoldoende, tenminste, dat concludeer ik uit het artikel in de NRC van drie weken geleden. Er wordt geld verkwest, programma's kunnen worden gekocht en omroepdirecteuren en programmamakers denken dat ze boven de regels staan.

Het Commissariaat en de Commissie Integriteit Publieke Omroep (CIPO) doen inmiddels onderzoek en de minister sprak gelukkig ferme afkeurende taal, in het bijzonder in de richting van de TROS, die een programma laat betalen door een supermarkt. Maar ferme taal alleen is niet genoeg. Daarom is het goed dat de minister nagaat of zelfregulering in Hilversum wel voldoende werkt en of er extra toezichthoudende en handhavende maatregelen nodig zijn om misstanden in de toekomst te voorkomen. Graag hoor ik wat de minister daarbij voor zich ziet.

Wij weten al wel hoe de minister de beloningen voor zich ziet. Op zich kunnen wij ons vinden in de algemene systematiek met een A-, B- en C-categorie. Het is heel goed dat de minister erop heeft gestaan dat de norm ook de norm is, hoewel het natuurlijk niet dé Balkenendenorm is. Onze minister-president verdient geen € 181.000 maar rond de € 130.000. Wat ons betreft is dat de enige echte Balkenendenorm.

GroenLinks is erop tegen dat uitzonderingen worden toegestaan. Waarom zijn die nodig? De Balkenendenorm is nog steeds bepaald geen salaris om op neer te kijken, ook niet voor uniek talent. Als het gaat om topinkomens, leert de ervaring dat uitzonderingen al snel de regel worden. De minister zegt dat het niet meer dan een handjevol uitzonderingen wordt. Maar dat is ons te vaag. GroenLinks wil dan toch echt zaken doen met de minister: een handjevol is niet meer dan vijf. Biologisch feit, voorzitter, en dat zien wij graag zwart op wit vastgelegd. Ik overweeg hierover een motie in te dienen.

Het beloningskader biedt ook op andere manieren te veel ontsnappingsroutes. Wat mijn fractie betreft is de maximale norm ook echt een maximum all-in – bonussen, vakantiegeld, ontslagvergoeding, de hele mikmak – voor iedereen die geld verdient bij de publieke omroep, via welke creatieve constructie dan ook.

Peters

Het besef ontbreekt dat de publieke omroep publiek gefinancierd en verantwoord dient te worden, dit is haast nog schokkender, ook bij de CIPO. Dijkstal sust en blust, hij heeft het niet druk, en dus zal er niet zo veel mis zijn. Als je dat leest, breekt toch je klomp. Dat er journalisten nodig zijn om de commissie aan het werk te zetten, maakt duidelijk dat de commissie vooral van het advies en te weinig van het melden van misstanden is.

GroenLinks wil graag actie. De raad van bestuur is volgens de wet verantwoordelijk om erop toe te zien dat de gedragscode wordt nageleefd. Daar schiet hij kennelijk in tekort. Wanneer gaat de minister met de raad van bestuur en de CIPO daarover een hartig woordje wisselen? Jaarverslagen zijn nu onvoldoende toegankelijk en staan niet op het internet, zoals de gedragscode vereist, en bevatten niet alle verplichte informatie over bijvoorbeeld cofinanciering. Dat is echt heel erg, juist in de mediasector, waar de ridders van de toegankelijkheid van informatie zitten. Dat is een falen van de raad van bestuur en een falen van de CIPO. Wat mijn fractie betreft moeten de regels voor publicatie van de jaarverslagen wettelijk geregeld en gehandhaafd worden met boetes.

De heer **Remkes** (VVD): Voorzitter. Het verhaal "Bij ons in Hilversum" in NRC Handelsblad van een aantal weken geleden was behoorlijk ontluisterend. Ik dank de minister voor zijn reactie daarop, maar ik heb er toch een aantal vragen over.

Over BNN heeft het Commissariaat kennelijk gezegd: "Onhandig geopereerd, maar niet de wet overtreden." Is deze nevenactiviteit door het Commissariaat goedgekeurd? Waar het gaat om de reizen zegt de CIPO: "Mogelijk strijdig met gedragscode." Wat mij betreft is het van tweeën een: of het is niet strijdig met de gedragscode, en dan moet die code worden aangepast, of het is wel strijdig met de code. Dan dient de desbetreffende organisatie een stevige tik op de vingers te krijgen.

In het NRC-verhaal werd de voormalige directeur van de Joodse Omroep aan het woord gelaten. Hij zegt dat het op het randje was. Geen misverstand daarover: Het is over het randje. Dat kan niet. De minister zegt dat hij samen met het Commissariaat en de raad van bestuur zal nagaan of er extra toezichthoudende taken en handhavingsmaatregelen nodig zijn.

Ik wil nu al een aantal conclusies trekken. Geen misverstand: De wet moet altijd worden nageleefd, maar de wet moet zeker worden nageleefd als er activiteiten worden ondernomen in de publieke sfeer. De wettelijke normering zal dus een op een in acht moeten worden genomen. De transparantie moet groter en het interne toezicht moet beter. De raad van bestuur van de NPO moet meer bevoegdheden krijgen, want kennelijk kan men in Hilversum de weelde van de autonome koninkrijkes niet dragen. Ik heb dat eerder aan de orde gesteld, maar toen werd het weggewuifd. Het Commissariaat dient ook aanvullende bevoegdheden te krijgen, een dwingende aanwijzingsmogelijkheid en de mogelijkheid om een bewindvoerder te benoemen. Wat mij betreft gaat de bezem er dus op korte termijn door.

Dan de beloningscode. Ik constateer dat de minister ten opzichte van zijn aanvankelijke opvatting – toen was het adagium: alleen voor bestuurders – behoorlijk is

opgeschoven. Ik constateer dat met vreugde. De VVD-fractie stemt in met de voorgestelde normering. Ik kan mij voorstellen dat een enkele uitzondering nodig is, maar ik hik ertegen aan – daar ben ik het dus niet mee eens – dat wordt aangegeven dat dan aan ten minste twee van de vier criteria moet worden voldaan. Wat mij betreft dient er aan alle vier criteria te worden voldaan en niet aan slechts twee van de vier. Misschien kan de minister ingaan op de VAR-bv of VAR-DGA, want daar wordt weinig over gezegd. Daar ligt echter een aanmerkelijke mogelijkheid van een vluchtroute.

Bestaande arbeidscontracten moeten worden gerespecteerd. Dat is redelijk, maar dat staat een moreel beroep van deze minister op de desbetreffende mensen niet in de weg, te beginnen bij de bestuurders.

De heer **Jasper van Dijk** (SP): Voorzitter. Geschokt is de minister over de onthullingen in de NRC van 13 juni over snoepreises, sponsoring van kinderprogramma's, megasalarissen en omroepmedewerkers die zich laten fêteren. Het geld komt overal terecht, behalve bij de programma's. De minister noemt dat schokkend, maar ik vind het schokkend dat hij dat niet wist en dat een journalist dat voor hem moest openbaren. Blijkbaar werkt het toezicht niet goed. Dat toezicht bestaat met name uit zelfregulering. Het is tijd voor strikter beleid.

Het volgende punt betreft het kinderprogramma Bibaboerderij van de TROS. Dit programma wordt feitelijk betaald door supermarkt C1000. Op tv ziet het er onschuldig uit, maar in feite is het één grote promotiecampagne. Kijk maar op de website van C1000. Daar zien wij de vrolijke tv-figuurtjes terug en kunnen kinderen het Bibaboerschappenspel doen. Stop het winkelwagentje maar vol met artikelen, dan ben je braaf! De TROS krijgt de programmaserie feitelijk gratis, schrijft de minister zelf. Sterker nog, als er boetes worden uitgedeeld, zal C1000 deze betalen, niet de TROS. Het moet niet gekker worden!

Sponsoring van kinderprogramma's mag op geen enkele wijze, schrijft het Commissariaat voor de Media. Mijn voorstel is dan ook dat de minister er alles aan doet om dit programma van de buis te krijgen. Kan hij mij toelichten wat zijn mogelijkheden hiertoe zijn? Kan de minister een beroep doen op de TROS of heeft hij andere instrumenten?

Uit het artikel in NRC Handelsblad blijkt dat de Mediawet en de gedragscode met regelmaat worden overtreden. Omroepen betalen soms een boete, maar lijken er vooral mee weg te komen. Dit kan dus niet als wij het draagvlak voor de omroep willen behouden! Er moet een einde komen aan de geldsmijterij met belastinggeld. Dat geld is immers voor programma's. Daarom graag een reactie op enkele voorstellen voor meer bevoegdheden die ook door het Commissariaat worden gedaan. Het Commissariaat voor de Media noemt drie punten: het opleggen van een dwangsom, het geven van een dringende aanwijzing en het benoemen van een bewindvoerder. Wat te doen als een omroep er blijvend een potje van maakt? Kan de minister dan de concessie intrekken, bijvoorbeeld na drie overtredingen?

Dan de salarissen. De minister komt grotendeels tegemoet aan de wens van de Kamer. In principe valt iedereen in Hilversum onder de premienorm; dat is

Jasper van Dijk

mooi. Toch zet de minister de deur op een kier. Een handvol presentatoren mag meer verdienen. Ik voorspel dat de salarisssoap hiermee weer verdergaat. Immers, dit roept allerlei vragen op. Hoeveel is een handvol: vijf, zes zeven en daarbovenop nog drie radio-dj's? Tellen de lopende contracten mee? Hoe hoog mag het salaris van deze uitzonderingen zijn: vier ton, vijf ton? De CDA-fractie zegt: hooguit twee keer de Balkenendenorm. Hierover moet echt meer duidelijkheid komen. Hoe strak zijn de criteria voor deze zogenaamde toppers? Het moet gaan om een uniek talent. Er moet sprake zijn van concurrentie met de commerciële zenders en de omroep moet veel te verliezen hebben. Hoe gaat een omroep dit bewijzen? Ik vind het allemaal boterzacht. Hoe vervelend is het voor collega's die geen topsalaris krijgen. "Collega, ben jij een uitzondering? Nee, helaas, ik krijg maar één keer Balkenende." Hoe zit het met de bv'tjes? Hiervoor geldt een inspanningsverplichting. Wat voor sancties staan hier dan op?

Kortom, deze code gaat niet werken. De minister was er bijna, maar net niet helemaal. De onthullingen over megasalarissen zullen blijven, tenzij wij nu een heldere grens trekken: iedereen onder de JP-norm, de rest van het belastinggeld kan naar programma's. Dat zal veel ergernis wegnemen. Deze uitzonderingen bevestigen dat een duidelijke regel nodig is.

□

De heer **Van der Ham** (D66): Voorzitter. Tegen schendingen van de Mediawet zegt de D66-fractie: Bibaboe! Zeker als het de TROS betreft, want bij deze omroep hebben wij zaken gezien die niet transparant zijn en niet passen bij het gedrag dat je van een publieke omroep kunt vragen. Het Commissariaat voor de Media heeft de minister om meer instrumenten gevraagd teneinde beter toezicht te kunnen houden.

Zo vindt het Commissariaat het jammer dat het geen middelen heeft om tussentijds omroepen aan te spreken op foute praktijken en alleen achteraf door middel van sancties kan ingrijpen. Men heeft ook gevraagd om de mogelijkheid, een dwangsom op te leggen, een bewindvoerder aan te stellen of een aanwijzing te geven. Het Commissariaat geeft aan dat de Mediawet meer normen moet krijgen voor integriteit. Kan de minister specifiek op de afzonderlijke punten ingaan?

Er komt een evaluatie van de gedragscode in de tweede helft van 2009. Hoe staat de minister tegenover het idee van een centrale registratie van integriteitsschendingen? Wat wil hij doen met de aanbevelingen van de CIPO ten aanzien van de gedragscode? De minister en de directeur van de publieke omroep constateren ook dat de gedragscode wellicht te vrijblijvend is. Wellicht moet er een wettelijke verankering komen. Kan de minister hierop ingaan? De raad van bestuur van de NPO kan maximaal 15% van het budget van een omroep inhouden. Ook kan de raad bevoorschotting van de omroep opschorten of beëindigen als de voorschotten in strijd met de wet gebruikt zijn. Kan de minister hierop een toelichting geven? Zijn deze instrumenten van de raad wel voldoende? Oefent het bestuur zijn toezichtstaak wel voldoende uit?

Het CIPO stelt ook de uitbreiding van de sanctie-maatregelen niet de enige oplossing is als de cultuur bij de publieke omroep niet deugt. Welke stappen kan de minister nemen om het proces te starten waarbij deze

bedrijfscultuur wel wordt aangepakt? Hoe kunnen de toezichtsorganen de omroepverenigingen beter aanspreken?

De beloning is een hot issue. De publieke omroep wordt uit publieke middelen betaald. Daarbij past een salaris zoals het hele publieke bestel dat kent. De voorstellen van de minister spreken ons zeer aan. De norm is € 180.000 ofwel de Balkenendenorm. In hoge uitzonderingen kan daarvan worden afgeweken. Er zijn vier uitzonderingsgronden. Ik sluit mij op dat punt helemaal aan bij de heer Remkes, die zegt dat daar dan ook niet in mag worden geshopt. Daar moet dan heel duidelijk aan worden gehouden en daar moet dan niet weer een aparte wegging in komen. Op dat punt vind ik de uitleg van de minister uitnodigen tot nadere uitleg. De minister kondigde de hoeveelheid in de media aan: een handvol, vijf. Als een presentator, een uniek talent, dan voldoet aan die vier eisen, dan ben ik niet gebakken aan vijf. Dan wordt een inhoudelijke afweging gemaakt; het kunnen er dan ook zes of drie zijn.

Ik ga ervan uit dat er straks een extra rem is bij omroepen om zo iets aan te melden, omdat het straks in handen ligt van de heer Hagoort, de directeur van de NPO. Ik vind dat wij dit maar eerst moeten uitproberen en als het niet blijkt te werken, kunnen wij later tot meer strengheid komen. Op dat punt steunen wij de minister. Wij vinden echter dat geheel moet worden voldaan aan de vier eisen die gesteld zijn. Dan maakt mij het getal van vijf niet zo ontzettend veel uit.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dat was de laatste zin van uw bijdrage. Nu volgt een interruptie van de heer Voordewind.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie): Ik constateer dat D66 een grote draai maakt. In november 2007 heeft ook D66 een motie gesteund waarin van de regering de invoering van de Balkenendenorm wordt gevraagd voor iedereen die werkzaam is in de publieke omroep, inclusief presentatoren en dj's. Vanwaar nu deze draai?

De heer **Van der Ham** (D66): Wij hebben beraadslaging in de Kamer. Daarbij worden argumenten uitgewisseld. Zoals wij ook in de wetenschap zien, moet er toch een bepaalde beloning tegenover staan als je bepaalde wetenschappers bij je wil houden. Dat zeggen wij ook in debatten over de kenniseconomie. In hoogst uitzonderlijke gevallen en na een heel goede wegging door iemand die niet direct een belang heeft bij het bedrijf dat zo'n salaris zou willen aanbieden, zou de directeur van de NPO zo'n uitzondering mogen maken. Ik heb ook goed geluisterd naar de argumenten van de minister, want wij zijn hier niet alleen om maar om meningen te ventileren, maar ook om naar elkaar te luisteren. Daar zit een argument bij waar ik mij wel iets bij kan voorstellen. Ik wil de systematiek van de minister met de extra eisen die ik heb gesteld, een kans geven om te bezien of het vervolgens niet weer gierend uit de hand loopt. Ik hoop van niet. Ik hoop dat het zo werkt. Dat is mijn standpunt.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie): Het ging hierbij om een principe-uitspraak. Het gaat dus niet zozeer om de praktische uitwerking en om de vraag wat de gevolgen ervan waren. U had ingestemd met het principe van de Balkenendenorm. Toch constateer ik dat u nu meegaat in de praktische uitvoering en wat uitzonderingen toestaat.

Van der Ham

In de motie staat heel duidelijk "iedereen die werkzaam is".

De heer **Van der Ham** (D66): Vervolgens is daar een reactie van de regering op gekomen waar ik een aantal elementen in vond die mij, de D66-fractie, wel kon overtuigen. Er werken op dit moment 80 mensen bij de publieke omroep die fors meer dan de Balkenendenorm verdienen. Dat getal moet in principe naar nul. Je kunt daar in heel exceptionele gevallen een uitzondering op maken omdat daar heel grondige redenen voor zijn. Dan zouden het er hooguit vijf zijn, in sommige gevallen iets meer, in andere gevallen weer iets minder. Dat is een enorme winstslag ten opzichte van de huidige situatie, die volledig uit de hand is gelopen. Wij zijn een praktische partij. Wij vinden dat de norm moet gelden. Vervolgens moeten er onder heel zware omstandigheden mogelijk uitzonderingen worden gemaakt, zoals wij dat overigens ook in de wetenschap en op allerlei andere terreinen doen.

De **voorzitter**: Dank u wel.

De heer **Van der Ham** (D66): Wij moeten er dus vooral voor zorgen dat de publieke omroep nieuwe gezichten toont en dat er geen scheve gezichten ontstaan. Volgens mij is deze norm daar dienstig toe.

De **voorzitter**: U was al klaar mijnheer Van der Ham. Dan is het woord aan de heer Atsma.

De heer **Atsma** (CDA): Voorzitter. Ook de CDA-fractie levert graag een bijdrage aan het debat over de Bibaboerderij in Hilversum. Als je het artikel in de NRC leest, maar ook de artikelen die verder zijn verschenen, gaat het onder andere om de vraag wie wat betaalt en hoe transparant dat is. Gisteren is via de stemmingen over dit onderwerp een aantal uitspraken gedaan.

Is er voldoende toezicht van het Commissariaat voor de Media? Ik sluit aan bij de opmerkingen die door collega's zijn gemaakt over de relatie tussen C1000 en de TROS, althans wat de programmering betreft. Hoe kan het dat, als het Commissariaat voor de Media zaken ziet die niet kunnen, het niet voldoende mogelijkheden heeft om in te grijpen? Dat is vreemd. Wij zouden op zijn minst antwoord moeten krijgen op de vraag hoe wij dat probleem kunnen aanpakken en hoe wij meer ruimte kunnen creëren. Ik hoop dat de minister het met de CDA-fractie eens is dat wij niet over elk incident dat wordt gesignaleerd, een debat moeten voeren. Eigenlijk moet het Commissariaat voor de Media voldoende mogelijkheden hebben om in te grijpen.

De gedragscode komt in veel publicaties terug. Wat doet de heer Dijkstal op dat punt? Wordt er voldoende toezicht gehouden op het naleven van de gedragscode? Wie moet je erop aanspreken als dat niet gebeurt en als het toezicht ontbreekt? Wie bepaalt welke sancties er zijn als de gedragscode wordt geschonden? Zegt de minister dan op een doorsnee dinsdagavond dat de TROS misschien maar uit het bestel moet of hebben wij daarvoor een iets meer op afstand geplaatste toezichthouder? Ik zou denken dat het laatste het geval is.

Vorige week hebben wij al in een vragenuur gesproken over de problematiek bij de moslimomroepen. Ik ben

benieuwd of er inmiddels nieuwe ontwikkelingen op dit punt zijn.

Dan kom ik bij de topsalarissen. De minister stelt in zijn brief dat er sprake moet zijn van een beperkt aantal uitzonderingen op de Balkenendenorm. Wij mogen hopen dat Balkenende eindelijk zijn norm verdient, maar helaas is dat niet zo. Laten wij dat even vaststellen. Eigenlijk spreken wij over een norm die voor de minister-president nog lang niet aan de orde is. Het bedrag waarover wij spreken, is inmiddels wel gepasseerd en wij weten ongeveer wat het is.

De minister spreekt over een handvol uitzonderingen of over een beperkt aantal. Dan is de vraag relevant: wat is dat beperkte aantal? Ook is het de vraag hoe je dat gaat optuigen. De CDA-fractie deelt de opvatting van de minister dat er een beperkt aantal uitzonderingen mogelijk moet zijn. Het is echter de vraag of je die enkele uitzonderingen terecht laat komen bij één omroep of bij twee omroepen. Of moet elke A-omroep in principe recht hebben op het aantrekken van één icoon en heeft iedere omroep de mogelijkheid om eenmaal van de norm af te wijken? Ik stel die vraag aan de minister.

De heer **Van der Ham** (D66): Hoe ziet de heer Atsma dat voorstel van een soort socialistische verdelende rechtvaardigheid precies voor zich? Als een omroep, bijvoorbeeld de NCRV, twee fantastische iconen heeft, die heel veel STER-geld kunnen aantrekken, maar ook veel mooie nieuwsprogramma's kunnen maken die een groot publiek doel dienen, moet de NCRV daar toch een beroep op kunnen doen. Ik heb begrepen dat de heer Atsma vooral een aanval op de VARA doet. Kan hij toelichten wat nu precies de ratio achter zijn opmerking is?

De heer **Atsma** (CDA): De ene dag krijg ik het verwijt dat de CDA-fractie te veel voor de publieke omroep is en de volgende dag hoor ik dat wij tegen een van de grootste publieke omroepen zouden zijn. Onzin! Ik stel slechts de vraag: als er een beperkt aantal uitzonderingen mag zijn, bij welke omroepen kunnen die uitzonderingen dan terecht komen? Als er omroepen zijn die een uitzonderingsgeval willen faciliteren, zou dat moeten kunnen. Ik koppel daaraan de vraag of het geen goed idee is om de omroepen die boven de norm uit willen gaan met één icoon, dat extra geld dan maar uit eigen middelen te laten betalen. Dat kunnen ledenmiddelen zijn. Het is op zich geen gekke gedachte, want dat gebeurde in het verleden ook met bepaalde mensen.

De heer **Van der Ham** (D66): Ik vind de vraag of het extra geld uit eigen middelen kan komen, interessant. De heer Atsma zegt echter dat elke publieke omroep recht heeft op één zo'n salarisuitkering, maar dat is geen inhoudelijke afweging. Het voorstel van het kabinet is nu juist om de afweging door de directeur van de NPO te laten maken. Hij heeft geen direct belang bij één omroep en hij kijkt wat goed is voor het totaal van de publieke omroep.

De heer **Atsma** (CDA): Maar de spanning is natuurlijk gelegen in het feit dat het gaat om een zeer beperkt aantal uitzonderingen, wellicht een vijftal. We horen dat straks van de minister. Ik heb een tweetal suggesties gedaan. Ik ben benieuwd naar zijn reactie.

De heer Van der Ham (D66)

© M. Sablerolle – Gouda

De **voorzitter**: Mijnheer Atsma, uw tijd is om.

De heer **Atsma** (CDA): Mag ik nog één zin uitspreken?

De **voorzitter**: Eén zin, die begint met een hoofdletter en eindigt met een punt.

De heer **Atsma** (CDA): We kennen de vlucht naar de bv's. Wellicht is het goed als de minister er met ons over nadenkt dat omroepen doen waar ze oorspronkelijk voor bedoeld zijn: in plaats van meer programma's uit te besteden aan derden zelf programma's maken.

De **voorzitter**: Heel goed. Dan is nu het woord aan de heer Bosma.

□

De heer **Bosma** (PVV): Voorzitter. "Didadankuwel" dan maar!

De vraag die vanmiddag voorligt is: moeten de megasalarissen van Paul de Leeuw en zijn collega's betaald worden door de Nederlandse belastingbetaler of vergoed worden door de Duitse aandeelhouders van SBS en RTL? Mijnheer De Leeuw zegt: ik ben heel erg goed. De minister volgt hem, want mijnheer De Leeuw is blijkaar een uniek talent. Nou, dat unieke talent kennen we. Op 26 januari 2008 verschijnt mijnheer De Leeuw in een clownspak en zingt "ik ben zo blij, zo blij, want Geert Wilders die is dood". Dankzij de weblog de Dagelijkse Standaard hebben we recentelijk een mededeling van Paul de Leeuw mogen volgen in een een-tweetje met Fatima Elatik van de PvdA. Mijnheer De Leeuw kondigt aan: we gaan maar eens flink het volgend jaar schoppen tegen de PVV-boom. Mevrouw Elatik zegt dan: ik schop ze Amsterdam uit. Deze mevrouw is wethouder van een stadsdeel. Blijkbaar gaat mijnheer De Leeuw een campagne voeren tegen mijn partij en blijkbaar moeten wij belastingbetalers dat met zijn allen betalen. Men vindt nu ook dat deze mijnheer De Leeuw een megabonus verdient, bij de VARA nog wel, de Vereniging van Arbeiders Radio Amateurs, opgebouwd met de dubbel-tjes en kwartjes van arbeiders. Tegenwoordig heb je daar de beste kans om miljonair te worden, begrijp ik.

De minister ondersteunt de megabonus onder het motto "anders gaan ze naar de commercie". Ja, ik weet niet wat er zo erg aan is als ze twee plaatsen opschuiven op de afstandsbediening. Iets meer actie voor de duim wellicht. We hebben toch allemaal aan het overstappen van Jack Spijkerman – wie kent hem nog – kunnen zien wat er met je gebeurt als je overstapt. Dus ik betwijfel het of we daar nu zo heel erg van onder de indruk moeten zijn. Laat die Balkenenderegeling gewoon voor iedereen gelden, geen uitzondering. Je kunt tenslotte maar een biefstuk tegelijk eten. Het argument van de minister geeft ook maar weer eens aan dat de publieke omroep moeite heeft met zijn plaats, want die moet helemaal niet concurreren met de commerciële omroep maar hooguit aanvullend zijn. Als de gezichten uitwisselbaar zijn, is de scheiding tussen publieke omroep en commercie wel erg dun geworden.

Dan de mogelijke schending van de Mediawet. Van het NRC-artikel word je uiteraard niet vrolijk. Het gaat over vriendjespolitiek, een afvloeiingsregeling, de Bibaboerderij bekostigd door facilitaire bedrijven die ook huizen verkopen. Het is allemaal erg ontluisterend. Natuurlijk, het is heel simpel: de raad van bestuur is verantwoordelijk. Er blijkt echter ook een Commissie Integriteit Publieke Omroep te zijn, geleid door de heer Dijkstal. In drie jaar tijd heeft die commissie maar liefst één brief ontvangen, maar die hebben ze weggegooid want hij was anoniem. De conclusie van de heer Dijkstal was: er gebeurt kennelijk niet zo veel in Hilversum. Dan vraag je je wel af wat het zelfreinigend vermogen van de publieke omroep inhoudt. Waarom werkt zo'n commissie in de praktijk niet? Er gaat in ieder geval geen afschrikwekkende werking van uit. Hoe kan dit alles beter? De waakhond heeft geen tanden of speelt te veel saxofoon.

□

De heer **Van Dam** (PvdA): Voorzitter. Dit debat is aangevraagd naar aanleiding van het artikel in de NRC met de kop Bij ons in Hilversum. Dat artikel gaat over een aantal concrete overtredingen. Daarnaast wordt het beeld geschetst van een ons-kent-onscultuur en een verwevenheid tussen het commerciële domein en het publieke domein; een grijs gebied waar regelmatig dingen overheen gaan. Naar die concrete overtredingen doet het Commissariaat voor de Media onderzoek, maar kennelijk pas nadat dingen in de publiciteit zijn verschenen. Ik vraag mij af hoe dat nu precies werkt met dat toezicht bij het Commissariaat. Je vraagt je af wat ze daar eigenlijk zitten te doen. Als ze dezelfde houding hebben als de heer Dijkstal in het artikel hoe je er weinig van onder de indruk te zijn, want die leunde vooral achterover en zei: volgens mij is er niets aan de hand. Maar een programma dat zo goedkoop is als de hier al zo veel besproken Bibaboerderij moet toch wel de aandacht trekken? Je moet je toch afvragen hoe dat kan, waarom dat programma zo goedkoop is? Zo veel afleveringen voor zo weinig geld? Je zou dan toch mogen verwachten dat het Commissariaat daar dan induikt en gaat kijken wat daar nu precies aan de hand is, wie er belang bij heeft om zo veel geld in zo'n programma te steken? Ik snap dus niet waarom dat toezicht pas op gang komt als een journalist een artikel in een krant schrijft.

De voorzitter van het Commissariaat voor de Media zegt in hetzelfde artikel dat het Commissariaat te weinig

Van Dam

bevoegdheden heeft. Ik vraag mij dat af, maar hoor daar graag de reactie op van de minister.

Op dat TROS-programma heeft de minister terecht een heel ferme reactie gegeven en de TROS gezegd: u hebt wel vaker de regels overtreden en als u nu niet heel duidelijk maakt dat u daarin verbetering aanbrengt, hoeft u niet op een nieuwe erkenning te rekenen. Ik steun dat, want het is natuurlijk schandelijk wat hier is gebeurd. Een omroep die telkens weer de regels aan zijn laars lapt, hoort eigenlijk niet in het bestel. Het is dus terecht dat de minister nu een laatste waarschuwing heeft gegeven. De minister moet maar aangegeven hoe het nu precies geregeld is, maar ik zou zijn voor "three strikes and you're out". Als je een keer de regels overtreedt, kom je er misschien nog met een waarschuwing af, doe je het de tweede keer zou je budget gekort moeten worden – dan leer je het misschien – doe je het de derde keer binnen een concessietermijn dan uit het bestel. Het gaat om publiek geld, het gaat om de publieke omroep en die gaat ons aan het hart en men behoort zich daarin dan ook fatsoenlijk te gedragen.

Zou de minister bij de mediabegroting verder in kunnen gaan op het onderwerp integriteit? Het gaat om die ons-kent-onscultuur, dat grijze gebied waarover ik net sprak tussen publiek geld en de eigen verdiensten, de regels die gelden en de instrumenten die er zijn.

Het is goed dat die beloningscode er nu is. Salarissen worden aan banden gelegd, het gaat om publiek geld, dus de combi van normeren aan de ene kant en transparantie voor uitzonderingen aan de andere kant lijkt mij dan ook wel een goede. Er zijn volgens de minister maar een paar uitzonderingen mogelijk. Maar ook dat blijft publiek geld. Kan de minister uiteenzetten waarom hij denkt dat het met die uitzonderingen qua salarissen niet tot astronomische hoogte zal gaan reiken? Als je zegt dat uitzonderingen mogen, dan is het natuurlijk wel de angst van mensen dat die uitzonderingen dan ook tot in de puntjes benut zullen gaan worden.

Het onderwerp van mijn laatste vraag stond ook al in dat artikel, maar was al eerder bekend. Het betreft de Stichting Verzorging Islamitische Zendtijd, de koepel boven de twee moslimomroepen. Daar zit iemand die de zendtijd over die twee omroepen verdeelt en die daarvoor € 1100 per dag ontvangt. Vallen dat soort zaken, parttimebanen, ook onder de code die de minister samen met de publieke omroep heeft vastgesteld?

De heer **Jasper van Dijk** (SP): De PvdA heeft nooit mijn motie gesteund om een maximumsalaris voor de publieke omroep in te stellen, maar ik wil haar toch aanspreken op mogelijk voortschrijdend inzicht. Van de week las ik in de krant dat er binnen de PvdA ook een code komt voor een maximumsalaris. Misschien inspireert dat de heer Van Dam om als media-woordvoerder te zeggen: laten we nu helder zijn, in de publieke sector hanteren wij een maximum en gaan we niet nog rare uitzonderingen toestaan die altijd weer nieuwe vragen oproepen. Stelt u zich voor dat die mensen ook nog eens lid van de PvdA zijn. Hoe moet dat dan samengaan? Kortom, laat u zich inspireren door een heldere oproep tot een duidelijke Balkenendenorm voor iedereen in Hilversum!

De heer **Van Dam** (PvdA): Sterker nog, voorzitter, als de heer Van Dijk toen had voorgesteld waar de minister nu mee is gekomen, hadden wij hem toen ook al gesteund.

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Is de PvdA-fractie nu wel of niet voor die uitzonderingen en, zo ja, mogen die dan ongelimiteerd of moeten die worden gelimiteerd en gemaximeerd?

De heer **Van Dam** (PvdA): Ik heb al gezegd dat wij tevreden zijn met de code die nu is opgesteld en de wijziging die de minister heeft aangebracht. Hij heeft gezegd dat de norm de norm is en dat de norm niet al een uitzondering kan zijn. Dat zou ook heel gek zijn. Niet voor niets heb ik hem een vraag gesteld over die uitzonderingen. Het blijft publiek geld en ook al zou het mogen, dan nog vind ik dat er bij publieke niet iemand dient te zijn die 1 mln. verdient. Daarom vroeg ik de minister of hij uiteen kon zetten waarom hij denkt dat die uitzonderingen niet benut gaan worden om torenhoge salarissen te gaan betalen. Het is aan de minister om die vraag te beantwoorden.

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Het was nu juist mijn vraag aan de heer Van Dam. De minister heeft een brief geschreven, wij hebben inzicht in zijn argumentatie en wij horen daar straks wel meer over. Wat is het standpunt van de partij van de heer Van Dam? Wel of geen uitzonderingen? Zo ja, dan ongelimiteerd of een maximum?

De heer **Van Dam** (PvdA): Misschien luistert mevrouw Peters niet goed. Ik heb gezegd dat ik de code die de minister nu met de publieke omroep heeft afgesproken kan onderschrijven, maar er nog wel een vraag over heb. Die vraag heb ik gesteld en daar wil ik een antwoord op in dit debat, want anders had ik haar niet gesteld.

□

De heer **Voordewind** (ChristenUnie): Mevrouw de voorzitter. Allereerst een opmerking over de schendingen van de Mediawet. De fractie van de ChristenUnie wacht de uitkomsten van het onderzoek door het Commissariaat voor de Media en de Commissie Integriteit Publieke Omroep af. Dit onderzoek moet maar duidelijkheid bieden. Het is wel duidelijk dat ook de TROS, ook al is dat nu de grootste omroep, ervoor moet zorgen dat er niets op hem aan te merken is. Daarom steunen wij de oproep van de minister.

Met betrekking tot de beloningen bij de publieke omroep heeft de fractie van de ChristenUnie altijd de lijn gevolgd dat iedereen in dienst van de publieke omroep onder de Balkenendenorm dient te worden gebracht. Daarom heeft zij destijds de motie-Van Dijk gesteund. In 2008 verdienden nog 37 functionarissen meer dan € 181.000. Voor mijn fractie zijn dit er 37 te veel. Daarnaast is er ook sprake van hoge ontslagvergoedingen. Mijn fractie is van mening dat dit niet kan worden uitgelegd aan de belastingbetaler.

Er ligt nu een beloningskader voor presentatoren in de publieke omroep en het resultaat mag er zijn. Ontslagvergoedingen worden aan banden gelegd, er geldt een duidelijke norm met verschillende schalen, er is sprake van toetsbare criteria en een opwaartse werking wordt voorkomen.

Er is echter één "maar": de uitzonderingen. Hoe kan er sprake zijn van een maximum als er op dat maximum weer uitzonderingen mogelijk zijn? Ik hoor net de discussie over een maximering daarvan. Zo ontstaat er

Voordewind

weer een nieuwe norm. Dat moeten wij niet willen. Deze uitzonderingen zijn op geen enkel wijze begrensd, niet in aantal en niet in hoogte. Er is geen plafond, een deugdelijke motivering voor het toestaan van de uitzonderingen ontbreekt en verder is er geen duidelijkheid over de verdeling van de uitzonderingen over de verschillende omroepen.

Wat verstaat de minister eigenlijk onder "uniek talent"? Wat betekent het toestaan van uitzonderingen op de Balkenendenorm bij de publieke omroep voor andere sectoren? Ziet de minister ook het gevaar van precedentwerking? Die sectoren kijken nu naar wat wij besluiten.

Ik begrijp dat wij de lopende contracten niet kunnen openbreken, maar mijn fractie pleit voor een uitsterfconstructie voor de excessieve beloningen boven de Balkenendenorm. Het beloningskader moet uitgaan van een vaste norm en de komende twee jaar dient er te worden ingezet op een verdere afbouw van de nu nog bestaande uitzonderingen. Ik bereid daartoe een motie voor.

Een andere optie is om de Balkenendenorm te hanteren en als de omroepen besluiten om daarvan af te wijken, kunnen zij daarvoor de eigen middelen uit de ledenopbrengsten gebruiken. Ik krijg hier graag een reactie van de minister op. De omroepen betalen het dan zelf; er wordt dan niet uit de publieke middelen geput.

Ik vraag mij verder af hoe het beloningskader zich verhoudt tot de motie die eerder in de Kamer is aangenomen. Hoe past de minister die toe op dit beleid?

Tot slot een opmerking over de sluiproutes zoals de bv's. Die zijn niet dichtgetimmerd, maar er is wel sprake van een inspanningsverplichting voor de omroepen om beloningen vast te stellen die in lijn liggen met de hiervoor genoemde bedragen. Waarom is dit niet steviger dan alleen een inspanningsverplichting?

Minister **Plasterk**: Mevrouw de voorzitter. Er zijn twee onderwerpen aan de orde. Het eerste heeft betrekking op misstanden bij de publieke omroep met betrekking tot het rechtmatig en doelmatig aanwenden van het geld. Het tweede onderwerp heeft betrekking op de beloningscode en de salarissen. Ik wil ze in die volgorde bespreken.

Ik heb de Kamer een afschrift gestuurd van een voorlopige rapportage van het Commissariaat voor de Media dat op mijn verzoek binnen twee weken over een aantal misstanden heeft gerapporteerd. Men heeft daarin al aangegeven dat er meer tijd nodig is om een gefundeerd oordeel te kunnen vellen. Ik ga nu even uit van de informatie zoals wij die tot nu toe van het Commissariaat hebben gekregen.

Op basis daarvan hecht ik eraan om onderscheid te maken tussen typen overtredingen die zijn waargenomen. De ene categorie is hier geïllustreerd met het programma De leescoupé van de KRO. In dit televisieprogramma werden mensen gestimuleerd om meer te lezen. Het verband tussen lezen en lekker in de trein zitten werd al in andere campagnes elders gelegd. Dit mes sneed aan twee kanten, want het was reclame voor het openbaar vervoer en voor het lezen van boeken. Dit heeft men in dit televisieprogramma ook gedaan. Daarbij is gebruikgemaakt van de trein waarin werd gefilmd. Omdat de trein om niet ter beschikking werd gesteld, heeft het Commissariaat geconcludeerd dat sprake was

van sponsoring in natura en heeft het corrigerend ingegrepen. Het vond dit in strijd met de regels, en dat was het natuurlijk ook. Het Commissariaat is ervoor om betrokkenen erop te wijzen dat sommige dingen niet mogen, zoals de NS die als een commercieel bedrijf op deze manier sponsort. Het is goed dat dit is gesignaleerd en het moet niet nogmaals op die manier gebeuren.

Maar deze casus is van een geheel andere orde dan die van de Bibaboerderij. Het Commissariaat voor de Media heeft mij hierover een aantal zaken geschreven. Zo zegt het dat de supermarktketen C1000 feitelijk de gehele programmaserie betaalt, waardoor de TROS deze feitelijk gratis krijgt. En de enige supermarkt die Bibaproducten verkoopt, is C1000. In de serie wordt weliswaar geen reclame gemaakt voor producten, maar de commerciële uitingen van de karakters et cetera erin kun je alleen kopen in die supermarktketen. En ten slotte heeft de supermarktketen laten vastleggen dat de TROS gevrijwaard zal zijn van eventuele boetes van het Commissariaat. Ik haalde zonet het voorbeeld van de NS aan; daarvan kun je misschien nog zeggen dat men zich onvoldoende heeft gerealiseerd dat het strikt genomen in strijd kon zijn met de regels. Maar een dergelijke combinatie van factoren rechtvaardigt de conclusie dat men zich duvelsgoed heeft gerealiseerd dat het in strijd was met de regels. Zo ontstaat een televisieprogramma dat in feite een aaneengeschakelde STER-reclame is. En sponsoring van kinderprogramma's is überhaupt verboden; daarover kan geen enkel misverstand bestaan. Bovendien heeft men contractueel op voorhand vastgelegd dat eventuele boetes niet ten laste van de omroep zouden worden gebracht. Welnu, dat kan absoluut niet. Voor mij was dit dan ook de reden om de TROS te laten weten dat ik mijn gebruik van de bevoegdheid om bij de erkenning van een nieuwe concessieperiode uiteindelijk ja of nee te zeggen, zal laten bepalen door de vraag of er enige reden is om te denken dat zoiets zich in de toekomst opnieuw zal voordoen. Ik zeg dit op deze manier, omdat gaandeweg ingrijpen in een concessieperiode de verantwoordelijkheid van het Commissariaat voor de Media is: dat kan een boete opleggen of besluiten om een omroep zendtijd te ontnemen. Dat laatste heeft dan nooit betrekking op één programma, maar het kan een zendgemachtigde diens machtiging ontnemen. Daarmee worden wellicht veel kijkers gedupeerd omdat alle programma's van zo'n omroep al dan niet tijdelijk kunnen verdwijnen. Dit is dus een heel zwaar middel, zeker als een programmaserie nog loopt. Maar dat behoort tot de verantwoordelijkheid van het Commissariaat voor de Media, het is mijn verantwoordelijkheid om te bezien of een omroep past in ons bestel. En bij dat laatste hoort dat hij zich houdt aan de wetten en regels.

Het voorgaande is allemaal gebaseerd op de voorlopige weergave van het Commissariaat voor de Media. Men moet nog hoor en wederhoor toepassen en wellicht levert dat nieuwe inzichten op. Wat ik zonet zei, is dus voorwaardelijk en afhankelijk van de definitieve rapportage die we nog zullen ontvangen.

De heer **Jasper van Dijk** (SP): Ik denk dat u de vinger precies op de zere plek legt. Hier is sprake van een programma dat absoluut niet kan; de informatie die wij nu hebben, wijst daar wel erg duidelijk op. Er komt een nieuwe concessieperiode aan, waardoor u de TROS kunt zeggen dat ze moet oppassen. Maar normaliter,

Plasterk

bijvoorbeeld over een aantal maanden, is dat niet het geval. Wat kun je dan doen als een programma duidelijk in overtreding is? Het Commissariaat kan alleen een boete geven, of wat zendtijd in algemene zin intrekken. Het programma kan echter doorgaan, zeker als de sponsor belooft om de boetes te betalen. Moeten we niet kijken naar een aanscherping van de regels? Ik heb u al gevraagd om een dringend beroep op de TROS te doen om het programma stop te zetten.

Minister **Plasterk**: Met wat ik net zei, dus dat dit een duidelijke overtreding is, doe ik eigenlijk een impliciet moreel beroep op de TROS om ermee op te houden. Het zou kunnen dat een andere kijk mogelijk is en dan moet dat maar later blijken, maar als de informatie in de voorlopige conclusie van het Commissariaat klopt, is het duidelijk en doe ik bij dezen dit morele beroep op de TROS.

Ik was nog niet uitgesproken over de misverstanden in het algemeen, maar in mijn brief aan de Kamer heb ik al gesteld dat ik de gedragscode samen met de raad van bestuur wil evalueren, en samen met het Commissariaat voor de Media en de raad van bestuur op korte termijn zal bezien of extra toezichthoudende en handhavende maatregelen nodig zijn om in de toekomst misstanden te voorkomen. Mocht het de conclusie zijn dat daarvoor een kleine wetwijziging nodig is, dan ben ik daartoe bereid. Het Commissariaat moet immers over voldoende middelen beschikken om in te kunnen grijpen.

De heer **Atsma** (CDA): Daarover had ik inderdaad een vraag willen stellen. Ik vind het een goede zaak dat de minister er zo inzit.

In uw brief van gisteren noemt u met name de TROS als een voorbeeld van een omroep die de afspraken overtreedt. Geldt wat u schrijft ook voor LLiNK, een omroep die er een financiële puinhoop van heeft gemaakt? LLiNK is overigens al eerder door het Commissariaat op de vingers getikt en wel voor de manier waarop zij aan ledenwerving deed. Heb u serieus overwogen om LLiNK niet toe te laten?

Minister **Plasterk**: LLiNK is een aspirant omroep en moet nog definitief worden toegelaten. Die beslissing wordt genomen op grond van een advies over alle aspecten, ook de zakelijke aspecten. Maar nogmaals: ik probeer zo ver mogelijk weg te blijven van wat de omroepen doen. Het Commissariaat voor de Media is op afstand gezet en moet daarop toezicht houden. De voorlopige conclusies van het Commissariaat over de Bibaboerderij liegen er niet om.

De heer **Atsma** (CDA): Het zijn inderdaad voorlopige conclusies. De TROS zegt tegen mij dat ze nog in gesprek is met het Commissariaat en nog wacht op zijn nadere standpunt. Daardoor lijkt het er toch op dat u wel heel snel deze brief hebt geschreven. Overigens is het prima dat u dat hebt gedaan, want het is een scherp signaal. Ik had echter wel verwacht dat u dat in andere gevallen ook had gedaan, bijvoorbeeld bij LLiNK en de moslimomroepen.

Minister **Plasterk**: Ik feliciteer de TROS daar graag mee, maar wij spreken wel over de grootste omroep van het land. De TROS is een succesvolle en zeer populaire omroep en dus niet een organisatie als LLiNK die nog

wel eens met startproblemen te kampen hebben. Wij spreken over een gevestigde organisatie en het is niet voor het eerst deze periode dat het Commissariaat moest ingrijpen. Toen ik hoorde dat de TROS contractueel afspraken heeft gemaakt met een supermarktketen over de vergoeding van boetes, brandde er bij mij iets door. Als je zo calculerend werkt, zit er iets echt niet goed.

De heer **Atsma** (CDA): Een paar maanden geleden heb ik er al op gewezen dat omroepen met juridische claims dreigen te worden geconfronteerd. Ik noemde toen Radar en Kassa. Die claims zijn echter "sky high" en dan is het niet raar dat omroepen zich daartegen proberen in te dekken. Omroepen worden hiermee in toenemende mate geconfronteerd en daarom heb ik u destijds gevraagd of het publieke geld van de omroepkas daar wel tegen opgewassen is. U gaf daar geen antwoord op en daarom vlucht men kennelijk naar deze methode. Ik kan het eerlijk gezegd ook nog wel begrijpen.

Minister **Plasterk**: Ik probeer te begrijpen wat u kunt begrijpen, want ik begrijp de handelswijze van de TROS in dit geval echt niet. Maar die zult u toch zeker ook niet kunnen begrijpen.

De **voorzitter**: Nee, nee, nee.

De heer **Atsma** (CDA): Een korte toelichting. Het gaat om claims van derden. Een omroep heeft niet het geld om die te betalen. De omroepen moeten zich dus indekken. Ik noemde programma's als Radar en Kassa. Men zit daarmee. Echt. En mag je daar nu wel of niet publiek geld voor inzetten? Ik denk van niet.

De **voorzitter**: Maar de minister begrijpt het best, want ik begrijp het ook en hij is slimmer.

Minister **Plasterk**: Dank u wel voor uw vertrouwen, mevrouw de voorzitter.

De TROS dekt zich niet in tegen een claim van derden, maar tegen de claim van een gedelegeerde van de omroep, het Commissariaat voor de Media. Het Commissariaat legt een boete op. Het is toch zeker onbestaanbaar dat een omroep zich daarvoor op deze manier indekt. Ik heb daar in ieder geval geen begrip voor.

Voorzitter. Ik kom nu toe aan het andere belangrijke onderwerp van vanmiddag, de beloningscode voor de publieke omroep.

Ik benadruk dat wij met deze code binnen de publieke en de semipublieke sector vooroplopen. Er is sprake van een Dijkstalcode voor bestuurders in de publieke en semipublieke sector, maar die is nog niet ingevoerd. Overigens zijn wij daar wel een eind mee op streek. Wij lopen met deze omroepcode dus voorop. Overigens geldt deze omroepcode niet alleen voor de presentatoren en de diskjockeys die daar werkzaam zijn. Dit gebeurt in nog geen enkele andere overheidssector. De Rijksgebouwendienst heeft architecten in dienst, maar die vallen niet onder de Dijkstalcode. Dat geldt ook voor neurochirurgen en dirigenten van orkesten.

De discussie heeft zich tot nu toe toegespitst op bestuurders. In de publieke omroepsector gaan wij een grote stap verder, want onder de code vallen niet alleen de bestuurders, maar ook de professionals. Er is daarvoor een voorstel gekomen van de publieke omroep.

Plasterk

Aanvankelijk was het voorstel om het maximum te leggen op € 240.000 – dat is de Balkenendenorm plus 30%, omdat het immers om schaars talent gaat – en daarnaast de mogelijkheid van uitzonderingen open te houden. Ik heb gezegd dat ik vond dat dat niet tegelijk kon. Het is van tweeën een: of de schaarste blijkt uit het feit dat het plafond hoger gelegd wordt dan de Balkenendenorm, of er is een mogelijkheid voor een beperkt aantal uitzonderingen. Ik denk dat de publieke omroep een verstandige keuze heeft gemaakt door te zeggen: iedereen onder de Balkenendenorm en in zeer uitzonderlijke gevallen kan daarop een uitzondering worden gemaakt. Ik ga op die uitzonderingen dadelijk nader in. Ik voeg hieraan toe dat ook de ontslagvergoeding nu is beperkt op maximaal één jaar waardoor situaties zoals die zich in het verleden hebben voorgedaan met tonnen ontslagvergoeding niet meer zullen voorkomen. Ik hoop dat dit voorbeeld ook in andere sectoren zal worden toegepast; dat zal veel voeten in de aarde hebben.

De regel is dus helder: iedereen bij de publieke omroep, inclusief presentatoren en diskjockeys, wordt onder de Balkenendenorm gebracht. In de richting van mevrouw Peters zeg ik dat ik mij voor de definitie van de Balkenendenorm voor 100% richt op de standaard-definitie die door Binnenlandse Zaken in het hele traject wordt gehanteerd. Dat is, en ik moet nu oppassen want dat luistert heel nauw: een ministersalaris plus 30%. Volgens het advies van Dijkstal zou dat het ministersalaris moeten zijn. Wij verdienen het niet, maar dat is wel het uitgangspunt. Overigens verdienen wij het wel, maar krijgen wij het niet. Dit is evenwel het uitgangspunt voor de hele discussie. Daarbij is ook precies gedefinieerd wat er wel en niet in zit. Ik verwijs daar voor het gemak maar even naar.

Ik heb ook in het gesprek met de voorzitter van de raad van bestuur van de publieke omroep gezegd dat ik het aantal uitzonderingen wil beperken. Ik heb eerder gezegd dat het een handjevol kon zijn. Wij hebben het nu over de televisie. Bij de radio zou het met – laat ik concreet zijn – drie helemaal gebeurd moeten zijn, liefst met minder. Mij is gevraagd hoeveel een handje is. Laat ik daar een helder antwoord op geven: een handje is wat mij betreft vijf, dus maximaal vijf. Daar hoeft verder geen discussie over te zijn.

Ik benadruk dat bij de beoordeling door de raad van bestuur twee dingen tegelijk nodig zijn, namelijk aan de ene kant de toets aan de vier criteria die in de beloningscode, die overigens door de raad van bestuur van de publieke omroep zelf is opgenoemd, zijn genoemd, en aan de andere kant het maximumaantal. Bij die beoordeling is dus niet alleen het een of alleen het andere nodig. Het zal nog een hele klus worden voor de raad van bestuur van de publieke omroep om ervoor te zorgen dat men, deze criteria hanterend, niet meer dan vijf uitzonderingen maakt. Mochten tien mensen onder de criteria vallen, dan moet de raad daar de vijf meest prangende – maximaal – uit zoeken. Ik kan mij ook nog voorstellen dat het verstandig is om er niet meteen vijf uit te zoeken, maar een kleiner aantal zodat er nog wat marge is als zich een nieuwe situatie voordoet. Dat is een hele klus. Ik spreek hier nog maar eens uit dat ik grote waardering heb voor het feit dat de voorzitter van de publieke omroep bereid is om op dit punt de nek zo ver uit te steken. Het brengt de raad van bestuur van de publieke omroep ten opzichte van al die afzonderlijke omroepen, die graag hun sterren op die manier zouden

willen inschalen in een ingewikkelde positie. De raad van bestuur moet uiteindelijk zeggen: dat mag wel zo wezen, maar wij kunnen helaas niet meer dan een handjevol uitzonderingen maken en die hand is al vol of wij vinden dat anderszins niet aan de criteria wordt voldaan. De raad van bestuur neemt hiermee een grote verantwoordelijkheid op zich en ik heb daar grote waardering en veel respect voor.

Ik kom op het voorstel om per A-omroep – overigens bestaan er sinds de Eerste Kamer gisteren de Erkenningswet heeft aangenomen geen A-omroepen meer, maar het gaat in dit geval om de erkende omroepen – een uitzondering toe te kennen. Ik vind dat eigenlijk strijdig met de filosofie. Die filosofie is dat er echt sprake moet zijn van schade voor het publiek karakter van een omroep, dat een net echt achteruit zou gaan als iemand ervan zou verdwijnen. Of daar bij alle zendgemachtigden werkelijk sprake van is, weet ik niet. Overigens worden het er twaalf als alle omroepen op die manier worden behandeld. Ik ben er dus geen voorstander van om het op die manier te doen. Daarmee heb ik mijn algemene bespreking van de beloningscode afgerond. Ik kom zo nog op de specifieke vragen.

De heer **Jasper van Dijk** (SP): Ik vind het echt een stap in de goede richting. U voert bijna de motie uit 2007 uit waarin iedereen onder de Balkenendenorm komt te vallen. U zegt nu heel helder dat vijf mensen bij de televisie en drie bij de radio daarboven mogen komen. U hebt trouwens nog niet gezegd hoeveel daarboven. Omdat u hiermee de deur op een kier blijft houden, ben ik bang dat het gedoe blijft doorgaan en dat de ergernis blijft bestaan rondom de besteding van dit belastinggeld aan een paar mensen van wie u of de raad van bestuur denkt te weten dat Hilversum een probleem heeft als zij weggaan. Hoe bewijs je dat dan? Dat zou je moeten uitproberen. Daarom is mijn pleidooi om één heldere lijn te trekken. Dan bent u van al het gedoe af met onthullingen in de kranten en zijn wij volgens mij allemaal tevreden.

Minister **Plasterk**: Het is waar dat je van al het gedoe af bent als je een heldere lijn trekt. Het voorkomen van gedoe kan echter ook schade doen. Soms is een definitieve oplossing om in een keer van het gedoe af te zijn, ook een oplossing waarmee je schade doet die je niet wenst. Ik vind dat wij de balans in de gaten moeten houden in een sector die iets doet wat geen enkele andere sector doet, namelijk niet alleen de bestuurders maar ook de professionals houden aan de Balkenendenorm. Je moet je daarbij goed realiseren dat het om publiek geld gaat en dat daarmee buitengewoon terughoudend moet worden omgegaan, maar dat de publieke omroep kan worden geschaad als je de sterren wegjaagt. De kijker of luisteraar in Nederland om wie het gaat, heeft daar uiteindelijk ook geen belang bij.

De heer **Jasper van Dijk** (SP): Wat vindt u er eigenlijk van als een presentator zegt naar RTL4 te vertrekken als hij geen vier ton verdient? Hij kan dat nu overigens ook al doen. Hij kan nu al 1 mln. of 1,5 mln. verdienen. Dat is al veel meer dan hij nu verdient. Wat vindt u van die attitude? Vindt u dat zo iemand in Hilversum voor de publieke omroep goed werk verricht? Of zegt u: er staan nog veel meer talenten in de rij en het is maar de vraag of zo'n figuur de omroep grote schade zou toebrengen

Plasterk

met zijn vertrek? Ik doe met een laatste poging een beroep op het sociaaldemocratische uitgangspunt, sinds afgelopen week ook binnen uw eigen partij, om bestuurders en presentatoren niet boven de Balkenendenorm te laten uitkomen.

Minister **Plasterk**: Er zitten op dit moment elf presentatoren boven de Balkenendenorm. De meeste mensen die er op dit moment boven zitten, zijn bestuurders. Daarover zijn wij al helemaal helder: alle bestuurders worden onder de Balkenendenorm gebracht. Het uiteindelijke oordeel over welke presentator of artiest werkelijk een zodanig unieke rol heeft dat hij onder die uitzondering zou moeten vallen, past mij niet. In eerste instantie doet de omroep daartoe een beargumenteerd voorstel. De raad van bestuur van de publieke omroep moet uiteindelijk een oordeel vellen. Dat is geen oordeel dat ik moet vellen.

Voorzitter: Boelhouwer

De heer **Bosma** (PVV): Als je op die lijst komt te staan en voor de megabonus mag gaan, hoeveel mag je dan boven de Balkenendenorm uitkomen? Of is dat onbeperkt?

Minister **Plasterk**: Dat is een goede vraag. Ik heb er al over nagedacht of dat zou moeten worden beperkt, bijvoorbeeld dat twee keer de Balkenendenorm de Plasterknorm wordt. Ik ben daar echter niet voor. Wij gaan dan weer een nieuwe norm hanteren en zeggen dat wij dat eigenlijk ook best een fatsoenlijk bedrag vinden om te verdienen. Er zijn bedragen genoemd van twee keer de Balkenendenorm. Als ik kijk naar de verdeling van de presentatoren die nu boven de Balkenendenorm zitten, zit er eentje net iets boven tweemaal de Balkenendenorm en zit de rest daaronder. Laat ik dit zeggen. Het zou heel onverstandig van de publieke omroep zijn om de nummers 6 tot en met 30 allemaal onder de Balkenendenorm te brengen, dan een heel groot gat te laten ontstaan en vervolgens dat kleine clubje van vijf op verre, eenzame hoogte te brengen. Het lijkt mij verstandig voor de publieke omroep om ook daarop druk uit te oefenen en om te zeggen: de nummer zes is onder de Balkenendenorm gedreven, laten wij dan wel voor een volgend contract even kijken of u hier moet zitten of dat u daar moet zitten. Ik vind echter niet dat wij dat nu ook weer hier moeten gaan vastleggen en regelen.

De heer **Bosma** (PVV): De conclusie is dus: de Plasterk-megabonusnorm is gewoon ongelimiteerd verdienen bij de publieke omroep?

Minister **Plasterk**: Nee, dat is niet de conclusie. Ik heb zojuist aangegeven dat ik denk dat het op de hele breedte een dempende werking moet hebben op de salarissen en dat de publieke omroep er verstandig aan doet om ook voor die enkele uitzondering die men wellicht maakt – nogmaals: het zijn er niet meer dan vijf voor alle omroepen bij elkaar – te bezien dat het bedrag niet hoger is dan redelijk. Ik vind alleen niet dat wij dat nu weer hier moeten gaan bepalen, ook omdat ik bang ben dat een maximum anders heel snel weer een soort vanzelfsprekend minimum wordt. Vergeet niet: zo wordt over de Balkenendenorm ook wel eens gepraat. Mensen gaan langzamerhand denken dat die Balkenendenorm

een heel normaal inkomen is en dat je een loser bent als je minder verdient, maar het is een heleboel geld.

De heer **Jasper van Dijk** (SP): Voorzitter ...

De **voorzitter**: Nee, de afspraak was drie interrupties en u hebt uw drie interrupties gehad. De minister vervolgt zijn betoog.

Minister **Plasterk**: Voorzitter. Ik loop snel de afzonderlijke punten van de verschillende sprekers langs. Ik heb veel daarvan al in algemene zin besproken. Ik heb al gezegd dat ik op de bevoegdheden van het Commissariaat voor de Media terugkom en dat ik bereid ben om daar wijzigingen in aan te brengen en, indien nodig, eventueel ook de wet daarvoor te wijzigen. Voor de Balkenendenorm heb ik verwezen naar de BZK-systematiek. Ik zei het net ook al: ik vind de Balkenendenorm hoog. Daar is geen misverstand over. Het gaat om € 180.000 en dat is een hoop geld.

Wij zijn het eens over het aantal vingers aan één hand, dus dat is bij dezen expliciet vastgelegd. Er is gevraagd om de jaarverslagen publiek te maken. Ik vind dat een redelijk verzoek. Mijn enige kanttekening is dat er wellicht bedrijfsgevoelige informatie in zou kunnen zitten, maar ik zeg u toe dat ik het bij de omroepen aan de orde zal stellen. Het lijkt mij redelijk dat de financiële jaarverslagen worden opgenomen in de jaarverslagen, wanneer het gaat om publiek geld. Dat is op dit moment niet het geval, dus als wij dat gaan doen, zou dat nieuw zijn. Ik zeg u toe dat ik dit aan de orde zal stellen.

De heer Remkes heeft gevraagd naar de situatie bij BNN. Zoals ik in mijn brief heb geschreven, heeft BNN inmiddels op dit punt zijn gedrag aangepast. Ook het Commissariaat vindt nu dat het in orde is. Wat de reizen betreft waarvan het Commissariaat heeft gezegd dat die situatie mogelijk strijdig is, moet duidelijk worden of het inderdaad strijdig is of niet, dat ben ik met de heer Remkes eens. Als het strijdig is, moet daar actie op volgen. Als het dat niet is, maar wij vinden het politiek onwenselijk, dan moet er dus iets gebeuren om die regels op dat punt aan te scherpen. Ik ben op dit moment nog niet voldoende geïnformeerd en verwijs naar wat ik eerder al zei, namelijk dat het Commissariaat iets meer tijd nodig heeft om daar een gefundeerd oordeel over te kunnen geven.

De heer **Remkes** (VVD): Ik had op dit punt nog de vraag gesteld of het Commissariaat deze nevenactiviteit heeft goedgekeurd.

Minister **Plasterk**: Die is naar mijn informatie goedgekeurd.

De heer **Remkes** (VVD): Dan hebben wij dus wel een probleem met elkaar.

Minister **Plasterk**: Voorzitter. Ik moet u het antwoord daarop schuldig blijven. Mag ik daarop terugkomen in tweede termijn? Het betreft een specifieke nevenactiviteit van één persoon en u moet mij niet kwalijk nemen dat ik de details daarover niet paraat heb.

Dank voor de steun van de VVD-fractie op het punt van de beloningscode. De heer Remkes acht het, gegeven het feit dat er vier criteria zijn, redelijk dat ze alle vier worden gehanteerd. Zo lees ik het ook in wat de

Plasterk

publieke omroep schreef. Ik herhaal dat dit in principe een door de omroep opgestelde code is, die ik goedkeur. Wij kunnen daar een opvatting over hebben, maar het is zoals de publieke omroep het zelf heeft geformuleerd. Daarbij worden vier extra toetsfactoren gehanteerd. Dan worden er vier factoren genoemd. Vervolgens staat er: er moet aan ten minste twee worden voldaan om zich tot de raad van bestuur te kunnen wenden; van die twee factoren moet er in ieder geval één vallen onder de laatste twee toetsfactoren. Men zegt dus, zoals ik het lees, dat er in ieder geval aan twee factoren moet worden voldaan, anders hoeft je je niet eens tot de raad van bestuur te wenden, maar er worden vier toetsfactoren gehanteerd. Als ik die factoren vergelijk, vind ik het eerlijk gezegd ook wel lastig. Het onderscheid tussen die factoren is bijna kunstmatig, dus als de heer Remkes bepleit om ze alle vier in samenhang te wegen, dan ben ik dat met hem eens. Ik acht het overigens in die zin een theoretische discussie dat de raad van bestuur nu wij het maximum aantal hebben vastgelegd, sowieso altijd alle vier moet toepassen. Als iemand er slechts aan één of twee voldoet, zal hij ook niet bij de laatste vijf belanden.

De heer **Remkes** (VVD): Ik ben blij dat de minister het met mij eens is. De tekst moet dan wel worden aangepast, want dat staat er niet. Ik stel het zeer op prijs als dat tijdens dit debat helder wordt. Ik had overigens nog een andere vraag voor de minister. In de code wordt op pagina 4 onder punt 1 en 2 een zwart-witsituatie gecreëerd. Als bestaande situaties worden opengebroken, moet de nieuwe code opnieuw helemaal langs deze lijnen worden toegepast. Er mogen dan geen oude afspraken worden meegenomen. Als wij de discussie binnen de publieke omroep willen stimuleren, met name bij de categorie bestuurders, en een soort "inbind-beweging" op gang willen laten komen, zal dat er met zo'n zwart-witbepaling niet gemakkelijker op worden. Is het niet wenselijk dat er ook iets "grijzigs", waarvoor ik in het algemeen geen voorkeur heb, zou kunnen blijven bestaan, omdat dat in dit geval wel zo praktisch is?

Minister **Plasterk**: Het is helder en ook terecht dat die regeling betrekking heeft op nieuwe gevallen. Hier geldt immers *pacta sunt servanda*: wat is afgesproken, daar moet je je aan houden. Dat is nu eenmaal zo. Het is een privaatrechterlijke overeenkomst die met iemand is gesloten. Ik ben het wel met de heer Remkes eens. Ik constateer dat de voorzitter van de publieke omroep zich heeft geschikt in de Balkenendenorm, terwijl daar op dat moment nog geen wettelijke regeling voor bestond. Ook de presentatoren, zoals Andries Knevel, hebben dat onlangs gedaan. Die werking gaat er wel van uit en dat creëert het grijze gebied waar de heer Remkes op hoopt. Daar waar het naar de letter van de wet nog niet per se moet, gaat men zich er toch al naar gedragen.

De heer **Remkes** (VVD): Daarover zijn wij het niet oneens. Ik doel op de passage over de handhaving, tenzij partijen overeenkomen de overeenkomst aan te passen. In dat geval moeten partijen volledig overgaan op toepassing van deze NPO. Ik stel mij een situatie voor, waarin de minister of de raad van bestuur zegt toch eens met de bestuurders te willen overleggen of er niet enkele concessies kunnen worden gedaan, zodat er een nieuwe arbeidsovereenkomst kan worden gesloten. Dan is het op grond van deze bepaling van de NPO van toepassing. De

weerstand om die discussie aan te gaan, wordt op deze grond alleen maar groter, terwijl wij in een andere situatie wellicht ergens halverwege kunnen eindigen.

Minister **Plasterk**: Na deze toelichting begrijp ik wat de heer Remkes bedoelt. Het is een redelijk punt. Hij zegt dat iemand die nu 2,5 ton verdient, best bereid kan zijn iets in te leveren. Als elk gesprek daarover automatisch betekent dat men onder de Balkenendenorm komt, zal de bereidheid daartoe geringer zijn dan wanneer de mogelijkheid bestaat om een eind mee te bewegen, hoewel de juridische verplichting daartoe er nog niet is. Ik neem dat punt mee en zal het bij het vaststellen van de definitieve code verwerken, in overleg met de publieke omroep. Ik vind het een redelijk punt.

De SP-fractie heeft mijn mening gevraagd over de Bibaboerderij en die heb ik gegeven. Als minister van Cultuur, Onderwijs en Wetenschap heb ik over de kwaliteit van het programma geen opvattingen.

De heer Van der Ham vroeg hoe het aantal en de inhoudelijke criteria zich tot elkaar verhouden. Ik heb gezegd dat ze allebei beperkend zijn. Aan beide absolute voorwaarden moet worden voldaan. Ik dank de heer Van der Ham voor zijn steun voor het voorliggende voorstel.

De heer Atsma vroeg waarom ik ten aanzien van de TROS een eigen positie heb ingenomen. Dat kan ik doen omdat ik voor de erkenning voor de nieuwe periode, ook als bestuursinstantie, een eigen verantwoordelijkheid heb. Gaandeweg de erkenningsperiode heb je eigenlijk als minister geen rol, want het is het Commissariaat voor de Media dat de volledige verantwoordelijkheid heeft voor elke vorm van ingrijpen.

De heer Atsma vroeg verder naar de vluchtroutes. Dat onderwerp hebben wij nog niet besproken. Tot dusverre hebben wij het alleen maar gehad over mensen in loondienst. Strikt genomen is dat het enige waar je echt bij kunt. Ik stel het dus toch op prijs dat de publieke omroep in de code die men zelf heeft vastgesteld heeft gezegd te willen dat er ook wanneer men een programma inkoopt, bijvoorbeeld van een eenmanszaak of een bv van iemand die zich via die bv ter beschikking stelt voor het maken van een programma voor de publieke omroep, een inspanningsverplichting ligt om ook dan de beloningscode vergelijkbaar van toepassing te doen zijn. Dat geldt dan ook voor buitenproducenten.

Dat is dus nog weer een stap verder. De eerste stap was alleen de bestuurders, stap twee was ook de professionals, maar stap drie is dat er in ieder geval naar wordt gestreefd om dit ook op leveranciers van toepassing te doen zijn. Dat is helemaal iets wat zich niet in andere sectoren zal voordoen. Dit is geen tandeloze inspanningsverplichting, omdat ik wil zien dat de omroepen na een jaar rapporteren waartoe dit leidt en dat elk geval waarin zich zoiets voordoet ook bekend is bij de raad van bestuur, zodat wij ook kunnen zien dat dit niet vervolgens als een vluchtroute wordt gehanteerd. Dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn. Die informatie wordt na een jaar ook met de Kamer gedeeld. Dan is het aan ieder om te beoordelen dat er geen ongewenste vluchtroute-effecten van uitgaan.

De heer **Atsma** (CDA): In dit kader heb ik de suggestie gedaan om ook te overwegen, omroepen weer meer zelf programma's te laten maken, in plaats van zo veel mogelijk uit te besteden, wat nu toch een beetje de intentie van de wetgever is.

Plasterk

Minister **Plasterk**: Het laatste weet ik niet. Ik weet dat het uw wens is dat omroepen zo veel mogelijk programma's zelf maken. Die wens deel ik ook wel. Ik geloof niet dat de wetgever nu, impliciet of expliciet, als opvatting heeft dat men zo veel mogelijk elders laat maken.

De heer **Atsma** (CDA): Dan blijft mijn vraag staan. Zouden wij niet met ons allen moeten proberen om omroepen zelf datgene te laten doen waarvoor zij oorspronkelijk bedoeld zijn? Als u dat deelt, moeten wij daaraan gaan werken.

Minister **Plasterk**: Ik heb wel van mijn moeder geleerd dat je altijd goed moet luisteren als mensen "wij" gaan zeggen. Het luistert nauw wie in dit geval nu precies "wij" is. Die beslissingen liggen wel bij de publieke omroep.

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Mij ontgaat nog een beetje de ratio achter deze uitzondering voor bv'tjes. Waarom ook voor bv's niet de gedragscode voor beloningen op dezelfde manier toegepast? Waar het nu om gaat, is of er wordt ingekocht of dat het geld in een arbeidsovereenkomst wordt geschoven. Als de publieke omroep betaalt, betaalt men maximaal de norm. Nu wij het over vluchtroutes hebben, heb ik ook nog een vraag over de opdrachtovereenkomst. Het pensioen en andere vergoedingen worden daarbuiten gehouden omdat de opdrachtnemer daar zelf voor moet zorgen. Er zit geen maximum aan vast, dus dat is potentieel ook een ongelimiteerde vluchtroute om ver boven de Balkenendenorm uit te komen. Kan de minister bevestigen dat dat niet de bedoeling is en dat je netto, of je nu bv, opdrachtnemer of werknemer bent, op hetzelfde moet uitkomen: de Balkenendenorm?

De heer **Voordewind** (ChristenUnie): Met betrekking tot die bv's kan een accountant toch controleren dat daar het salaris van de programmamaker inzichtelijk wordt gemaakt? Op die manier kan dit toch worden gecontroleerd?

Minister **Plasterk**: Ik ga eerst in op het laatste wat mevrouw Peters vroeg. Daar waar het gaat om freelancers, zitten in de inkoop verschillende componenten niet die wel in een gewone loondienst zitten. Dan is het inderdaad zo – dus dat misverstand kan ik hier wegneemen – dat dit niet betekent dat daar ongelimiteerd opgeplust kan worden. Daar kan alleen maar datgene aan worden toegevoegd wat nodig is om te zorgen dat men uiteindelijk materieel op hetzelfde inkomen uitkomt als wanneer iemand op een regulier dienstverband zou zijn aangesteld.

Waar wij hier over bv's praten, gaat het langzamerhand heel ver. Het gaat erom dat wij een onafhankelijke en publiek gefinancierde instelling – want dat is de publieke omroep – vragen om met een beloningscode te komen. Daarmee komt men nu. Wij vragen nu dat zij in die beloningscode opnemen dat zij in de keuken gaan kijken bij de bv waar zij een product inkopen. Zij moeten bij zo'n bv de salarisadministratie gaan controleren en nagaan wat men daar verdient. De bereidheid daartoe heeft men bij de publieke omroep getoond. Dat stel ik zeer op prijs. Tegelijkertijd leven wij echter in een vrij land. Iedereen kan uiteraard bij een bv producten maken.

Als er een speelfilm wordt uitgezonden, weten wij niet precies wat het salaris is geweest van de hoofdrolspeler. Wij moeten het mijns inziens wel een beetje redelijk houden. Wij spreken nu over een situatie waarin een productiebedrijf voor een omroep een programma maakt. In zo'n situatie heeft de omroep nu een inspanningsverplichting. Men moet tegen de maker van het programma zeggen: wij willen eigenlijk ook van u horen dat u zich houdt aan de Balkenendenorm. Bij een overheidsinstantie kunnen wij vaststellen wat het maximumsalaris zal zijn en bij een semioverheidsinstantie kunnen wij dat ook nog doen. Bij een vrij bedrijf, wat een bv is, kunnen wij dat echter niet zomaar doen.

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Als ik juridische complicaties niet zie, laat ik mij dat graag vertellen door de minister. Volgens mij hoeven wij echter niet in de bv-constructie en het vrije ondernemerschap te treden. Wij willen slechts normen stellen voor wat de publieke omroep mag uitgeven voor programma's van mensen die deze programma's maken. Wij stellen dus een norm aan de publieke omroep: gij mag niet zoveel uitgeven.

Minister **Plasterk**: Stel dat de publieke omroep een voetbalwedstrijd uitzendt. Dan kunnen wij wel meedenken over de vraag welk bedrag de publieke omroep mag betalen voor de voetbalrechten. Daarover kan je eventueel een opvatting hebben. Wij kunnen echter niet meedenken over het salaris van de voetballer. Bewust kies ik een voorbeeld dat ver weg ligt, omdat wij het over dit voorbeeld snel eens zullen worden. Het salaris van de speler is op een gegeven moment niet meer iets dat de publieke omroep kan vaststellen. Niettemin heeft de publieke omroep de inspanningsverplichting op zich genomen om te bezien of de systematiek van de Balkenendenorm wordt toegepast bij de televisieproducent waar men een televisieprogramma inkoopt. Eerlijk gezegd vind ik dat al heel ver gaan.

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Waarom maken wij dit niet direct heel simpel af? Wij zouden kunnen stellen dat een publieke omroep slechts tot maximaal de Balkenendenorm mag inkopen van zo'n bv.

Minister **Plasterk**: Op een gegeven moment bereiken wij hierbij de grenzen van de redelijkheid. Als de publieke omroep de muren laat behangen, is men toch ook niet verantwoordelijk voor het salaris dat de behanger krijgt? Zo'n klus besteedt men gewoon aan. Ik vind het echter goed dat men niettemin op zich heeft genomen om dit inzichtelijk te maken bij bv's die programma's maken en om er bij de bv's op aan te dringen dat men zich aan de Balkenendenorm houdt. Maar wij leven in een vrij land met vrije bedrijven. Je kunt in dit land producten inkopen bij bedrijven. Er zitten grenzen aan de eisen die wij kunnen stellen op dit vlak.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie): Het is toch aan de publieke omroep om programma's te kopen of niet te kopen? Wij kunnen de publieke omroep toch de verplichting opleggen om bepaalde programma's niet te kopen? Daarvoor is het inderdaad wel nodig om een en ander inzichtelijk te maken. Bij een inspanningsverplichting is dat echter ook nodig, want anders valt er niet te controleren.

Plasterk

Minister **Plasterk**: Dat gaan wij doen.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie): Wij hebben het nu over de bv's, omdat die dé escapemogelijkheid vormen voor alles wat boven de Balkenendenorm uitgaat. Daarom vindt mijn fractie dit zo belangrijk. Volgens mij is het technisch mogelijk om de publieke omroep te vragen om dergelijke programma's niet in te kopen.

Minister **Plasterk**: Ik heb hierop zojuist geantwoord. Dit is namelijk precies wat de publieke omroep zelf voorstelt. Men wil de inspanningsverplichting op zich nemen om, zelfs als men bij een vrij bedrijf, dus bij een bv een product inkoop, inzichtelijk te maken wat wordt verdiend door de mensen die bij zo'n bedrijf werken. Men is bereid om daarover te rapporteren en over een jaar inzichtelijk te maken hoe vaak dit gebeurt. Zo kunnen wij beoordelen of de code die wij nu vaststellen voor de mensen die in loondienst zijn bij de publieke omroep, ertoe leidt dat mensen snel via een bv gaan werken. Ik zeg de Kamer dat ik dat niet verwacht, omdat daaraan allerlei fiscale complicaties kleven. Als een bedrijf namelijk voor één omroep gaat werken, komt de Belastingdienst er aan de deur. Zo'n bedrijf moet namelijk voor verschillende opdrachtgevers werken. Ik verwacht dus niet dat dit erg aantrekkelijk is en dus ook niet dat er een vluchtroute ontstaat. Maar de informatie daarover zal na een jaar volledig met de Kamer worden gedeeld.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie): Kan ik dit beschouwen als een soort resultaatsverplichting?

Minister **Plasterk**: U kunt dit beschouwen als een inspanningsverplichting met rapportageplicht.

Het is helder dat de heer Bosma tegen het maken van uitzonderingen is. Bovendien is hij geen liefhebber van Paul de Leeuw. Dat kan ik me van hem ook nog voorstellen. Als ik de citaten van de heer Bosma hoor, is dit gevoelen waarschijnlijk wederzijds.

De heer Van Dam vraagt hoe proactief het Commissariaat is. Ik heb al toegezegd dat ik met het Commissariaat naar de werkwijze zal kijken en dat ik hem daarover zal informeren.

Ik zeg toe dat ik bij de mediabegroting zal ingaan op het onderwerp integriteit in algemene zin en zal bekijken of daar nog iets aan kan of moet gebeuren.

Parttimebanen zijn volgens mij niet in de code aan de orde geweest. Ik ga ervan uit dat de norm betrekking heeft op een fulltimeaanstelling en dat bij een parttimeaanstelling de norm navenant mee schuift, zodat voor een halve baan het halve bedrag van de norm geldt.

De heer **Van Dam** (PvdA): Daar gaat de minister van uit. Ik heb ook het voorbeeld genoemd van de Stichting Verzorging Islamitische Zendtijd, waarbij iemand niet meer doet dan de budgetten en de zendtijd over twee clubs verdelen waarvoor hij € 1100 per dag opstrijkt. Het is een baan van niks met een belachelijk salaris.

Minister **Plasterk**: Dat ben ik met de heer Van Dam eens.

De heer **Van Dam** (PvdA): Het lijkt mij goed dat de minister bij de publieke omroep navraagt of datgene

waar hij van uitgaat ook werkelijk zo wordt geïnterpreteerd.

Mijn tweede vraag betreft het toezicht op de integriteit en de sponsorregels. Deelt de minister de opvatting die door zowel de SP als door mij naar voren is gebracht dat je eigenlijk toe zou moeten naar een systeem waarbij je, als je de sponsorregels drie keer overtreedt, geen plek meer hebt in het publieke bestel en je er per definitie uit moet. Wij hebben daar nu een concreet voorbeeld bij.

Minister **Plasterk**: Ik zeg toe dat ik de situatie rond deze persoon binnen de moslimoproep bij de publieke omroep aan de orde zal stellen. Vorige week in de Kamer heb ik al gezegd dat de stekker eruit gaat, als de moslimomroep op dezelfde manier blijft doorgaan. Ik heb dus al ingegrepen.

Ten aanzien van de integriteit deel ik de achterliggende gedachte van de heer Van Dam. Ik ben in zijn algemeenheid geen groot voorstander van automatiseren, omdat het om kleine of grote overtredingen kan gaan. Je zou dus moeten regelen welk type overtredingen meetelt voor "three strikes and you are out". Wanneer het gevolg daarvan dramatisch is – een grote omroep met vele mensen in dienst verdwijnt bij het constateren van zo'n overtreding voor de komende drie jaar en daarmee per definitie helemaal van het toneel – leidt dit ertoe dat de drempel hoger wordt om weer een dergelijke overtreding te signaleren en de sanctie toe te passen. Ik houd graag zelf de bevoegdheid hierin. Daar komt bij dat een besluit om met een omroep te stoppen nooit alleen maar op adviezen kan zijn gebaseerd. Daar moet altijd een bestuursinstantie verantwoordelijkheid voor dragen, zodat er ook beroep mogelijk is. Er moet dus in redelijkheid worden getoetst of dat het geval is. De smaak van wat de heer Van Dam zegt, deel ik. Daarom heb ik tegen de TROS gezegd dat dit, als het verhaal waar is, naar recidive riekt en dat wij een goed gesprek met elkaar moeten hebben voordat het op dezelfde manier doorgaat.

De heer **Van Dam** (PvdA): Nog een laatste vraag, omdat ik overweeg hierover een motie in te dienen. Zou de minister juist op dit vraagstuk willen ingaan in zijn brief bij de mediabegroting? Als dit een automatisme wordt, komt de druk bij de toezichthouder te liggen. Aan de andere kant is het lastig voor een minister om de erkenning van een omroep in te trekken, omdat hij er altijd van zal worden beschuldigd dat hij een politiek besluit neemt. Het is dus heel kwetsbaar, maar er zal ergens een norm moeten worden gesteld. Een omroep kan niet elke keer weer de regels overtreden; op een gegeven moment houdt het op en heeft die omroep gewoon niets meer te zoeken in het publieke bestel. Laat die omroep dan lekker commercieel gaan en met zijn handen van het belastinggeld afbliven.

Minister **Plasterk**: Ik wil daar graag op ingaan bij de mediabegroting. Dat geeft mij nog de gelegenheid om de juridische complicaties goed te inventariseren.

De heer **Van der Ham** (D66): De minister heeft nog niet geantwoord op mijn vragen in het kader van het Commissariaat voor de Media. Daar heeft men gezegd dat er eigenlijk eerder sancties zouden moeten worden getroffen. Men vindt dat de escalatieladder wat steiler zou mogen, men wil eerder kunnen ingrijpen en de

Plasterk

normen moeten harder worden, ook die met betrekking tot de registratie van integriteitsproblemen. Neemt de staatssecretaris dat ook allemaal in zijn brief mee? Of kan hij daar nu al iets over zeggen?

Minister Plasterk: In reactie op de opmerkingen van mevrouw Peters heb ik gezegd dat ik het gesprek over de instrumenten en de gang van zaken bij het Commissariaat in mijn brief zal meenemen.

De heer Voordewind suggereert om daar waar een omroep in een uitzonderlijk geval iemand meer dan de Balkenendenorm betaalt, dat uit de verenigingsgelden te doen. Dat is symbolisch, want de verenigingsgelden en de andere gelden zijn communicerende vaten. Bovendien heeft de ene vereniging meer gelden dan de andere. Ik vind dat wij die weg niet op moeten gaan. Wij moeten het aantal personen dat meer verdient dan de Balkenendenorm gewoon tot een absoluut minimum beperken. Dat vind ik het belangrijkste.

De heer Voordewind vraagt ook hoe dit zich verhoudt tot de aangenomen Kamer motie. Dit is wat mij betreft de uitwerking van die motie. Wij doen namelijk wat de Kamer heeft gevraagd. Iedereen, ook diskjockeys en presentatoren, wordt onder de Balkenendenorm gebracht, maar vanuit het belang van de publieke omroep moet het mogelijk zijn om een doodenkele keer en zeer goed beargumenteerd een uitzondering te kunnen maken. Ik hoop dat ik de Kamer daarvan kan overtuigen. Dat is mijn afweging van enerzijds sober omgaan met gemeenschapsgeld en anderzijds ervoor zorgen dat de effectiviteit van wat wij met dat gemeenschapsgeld doen zo groot mogelijk is, zodat wij een zo sterk mogelijke publieke omroep hebben.

De heer Voordewind (ChristenUnie): Ik kom even terug op de suggestie om alles wat boven de Balkenendenorm wordt betaald, te regelen via de ledenopbrengsten. Dat was een suggestie van de heer Atsma, maar die ondersteun ik graag. Het grote verschil is dat het ene wordt betaald met belastinggeld, vooral als het grote, exorbitante bedragen zijn, terwijl de omroepen in het andere geval zelf prioritering kunnen aanbrengen, in relatie tot hun ledeninkomsten. Als de eigen ledenraden het niet voldoende vinden, of als zij bedragen te hoog vinden, dan kunnen de omroepen en de ledenraden zelf ingrijpen.

Minister Plasterk: Dat heeft een schijn van zuiverheid, maar dat is het niet, want uiteindelijk zijn de ledeninkomsten en de publieke middelen financieel volledig corresponderende vaten. Wanneer wij vinden dat een publieke omroep iets niet zou moeten doen, zeggen wij ook niet dat men het zelf moet weten als men het via het verenigingsgeld doet. Ik vind dat eigenlijk geen soelaas bieden. De SP, de PVV en de ChristenUnie zijn de drie partijen die tegen elke vorm van uitzondering zijn. Dat kan, want anders ga je mee in mijn overweging en zoals de publieke omroep die zelf ook maakt. De publieke omroep is van mening dat het op de een of andere manier met de drie televisienetten, drie iconen, misschien nog een keer uitwijkend naar vier of vijf netten maximaal – de orde van grootte is dus drie plus een enkeling – mogelijk moet zijn om een aantal uitzonderingen te maken, bijvoorbeeld als iemand de omroep in een bepaalde periode omhoog kan trekken. Die moet dan kunnen worden aangesteld. Je weegt dat dus anders af.

Je laat dat dan toe, maar de consequenties ervan moet je dan ook accepteren.

De heer **Jasper van Dijk** (SP): De minister voert mijn aangenomen motie van december 2007 niet uit. In de motie wordt de regering verzocht, iedereen onder de Balkenendenorm te laten vallen. De minister antwoordt dat hij dat doet, op een aantal uitzonderingen na. Dat zei hij toen ook al. De minister zei destijds in het debat ook al dat vanwege marktoverwegingen voor presentatoren een uitzondering kan worden gemaakt. Dat is ons meningsverschil. Ik geloof niet zo in die marktoverwegingen. Ik geloof niet dat die presentatoren vertrekken.

Minister Plasterk: Niemand zegt dat die uitzonderingen moeten worden gemaakt. De voorzitter en de rest van de raad van bestuur moeten bezien of zij ervan overtuigd zijn dat iemand aan de vier criteria voldoet. Daar moeten ze vervolgens een conclusie uit trekken. Nu zitten enige tientallen mensen boven de Balkenendenorm. Als de bespreking van vandaag ertoe leidt dat iedereen, op een handjevol uitzonderingen na, onder die norm komt, dan heeft dat een dramatisch effect. Dan is er in korte tijd iets gebeurd wat in geen andere sector in de samenleving in zo'n rap tempo gebeurt. Dat is iets dat ten voorbeeld kan dienen aan andere sectoren.

De **voorzitter:** Ik constateer dat er behoefte is aan een tweede termijn. Het woord is aan mevrouw Peters.

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Voorzitter. De minister wijst erop dat de publieke omroepsector vooruitloopt op de rest van de samenleving nu deze beloningscode eraan komt. Gezien de praktijk, ook bij de regering, was dat ook hard nodig, zou ik zeggen. Het wetsvoorstel waarin de topinkomens worden geregeld, laat immers al jaren op zich wachten. Dank voor de toezegging om te bezien of het Commissariaat voor de Media misschien nog wettelijke bevoegdheden nodig heeft om actiever te kunnen optreden en handhaven en of de CIPO misschien een extra zetje in de rug nodig heeft om actiever op te treden. Dank voor de toezegging om te bezien of de financiële jaarverslagen niet gepubliceerd moeten worden. Dat zou een nieuwigheid zijn. Ik hoor het graag. De GroenLinksfractie wil sowieso publicatie van afwijkingen van de gedragscode, linksom of rechtsom, sociaal jaarverslag of financieel verslag. Vandaar de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat omroepen in strijd met hun eigen gedragscode onvoldoende verantwoording afleggen over cofinanciering van programma's en afwijkingen van die gedragscode,

verzoekt de regering, omroepen wettelijk te verplichten deze informatie via hun websites publiekelijk toegankelijk te maken,

Mevrouw Peters (GroenLinks)

© M. Sablerolle – Gouda

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Peters. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 72 (31804).

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Voorzitter. Ik ben blij met de erkenning van de minister dat alle vier de criteria zouden moeten worden toegepast bij uitzonderingen en dat het maximaal mag gaan om vijf personen. Laat de minister dit ook vastleggen in de beloningscode? Omdat mij dit nog niet helemaal duidelijk is, dien ik hierover de volgende motie in. Misschien moet ik haar intrekken, als de minister op dit punt een toezegging doet.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat uitzonderingen op beloningskaders maar al te vaak de regel worden;

constaterende dat de minister stelt dat hij alleen met de uitzonderingen voor het Beloningskader presentatoren in de publieke omroep kan instemmen onder voorwaarde dat deze uiteindelijk slechts voor een handvol presentatoren gaat gelden,

verzoekt de regering, vast te leggen dat een handvol niet meer is dan vijf uitzonderingen per jaar,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Peters. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 73 (31804).

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Voorzitter. Ik dank de minister voor de verduidelijking op het punt van opdracht-

overeenkomsten. Netto mogen deze op niet meer uitkomen dan wat wij nu netjes voor de arbeidsovereenkomsten hebben geregeld. Wordt dit ook vastgelegd in het beloningskader? Graag een toezegging. Ik zit nog een beetje in mijn maag met de bv's. Om de discussie hierover af te ronden dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat uitzonderingen op beloningskaders maar al te vaak de regel worden;

constaterende dat het Beloningskader presentatoren in de publieke omroep niet alleen uitzonderingen mogelijk maakt voor een handvol presentatoren die boven de norm mogen uitkomen, maar ook door de opslag voor opdrachtovereenkomsten niet te normeren en door te stellen dat een ontslagvergoeding in principe wordt gemaximeerd op een jaarsalaris;

constaterende dat voor de beloning van presentatoren die werken met een Verklaring arbeidsrelatie of vanuit een bv slechts een inspanningsverplichting geldt;

verzoekt de regering, het beloningskader zo aan te passen dat de norm inclusief alle vergoedingen is en dat het op geen enkele wijze uitmaakt via welke constructie (arbeidsovereenkomst, opdrachtovereenkomst, via een bv et cetera) de beloning wordt verstrekt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Peters. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 74 (31804).

□

De heer **Jasper van Dijk** (SP): Voorzitter. Ik begin met de Bibaboerderij. Volgens mij zijn wij het er allemaal over eens dat de constructie die dat programma mogelijk maakt niet in orde is, vandaar de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het TROS-kinderprogramma Bibaboerderij feitelijk wordt gefinancierd door het moederbedrijf van supermarktketen C1000;

overwegende dat sponsoring van kinderprogramma's onder geen enkele voorwaarde is toegestaan;

verzoekt de regering, al het mogelijke te doen om uitzending van het programma Bibaboerderij te beëindigen,

Jasper van Dijk

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Jasper van Dijk. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 75 (31804).

De heer **Jasper van Dijk** (SP): Voorzitter. Over de bevoegdheden van het Commissariaat om krachtadiger te kunnen optreden in geval van overtredingen had ik een motie, net als over de kwestie "three strikes, you're out". De minister is hier echter druk mee aan de slag en komt nog met rapportages. Bij de behandeling van de mediabegroting komen wij op dit onderwerp weer terug, dus ik dien nog geen moties in. Wij zullen hierover nog debatteren.

Dan blijft het salaris over. Na dit debat ben ik er nog meer van overtuigd geraakt dat je veel duidelijker één lijn kan trekken. De minister zegt immers dat hij geen maximum gaat stellen aan de uitzonderingen. Dat betekent dus dat de vijf gelukkige "toppers" vier, vijf, zes, zeven keer meer dan de Balkenendenorm kunnen gaan verdienen, waardoor de kloof tussen hen en de anderen veel groter wordt. Verder gaat de minister het getal vijf hard vastleggen. Dat betekent dat het voor de nummers zes, zeven en acht heel vervelend wordt. Ik ken er nu al vier van de VARA die ervoor in aanmerking komen. Dat wordt dus ook een probleem.

Tegen presentatoren die uitsluitend een hoger salaris eisen en helemaal niet meer denken aan de waarde die de publieke omroep vertegenwoordigt, zeg ik: vertrek dan maar naar die commerciële zender, dan maken wij het wel goed bij de publieke omroep zonder u.

De heer **Van der Ham** (D66): Voorzitter. Voor de inhoud van het programma de Bibaboerderij moeten wij bij de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zijn, zo begrijp ik. Wij zullen dat bij de behandeling van de landbouwbegroting met haar opnemen.

Ik ben heel blij met de aanvliegroute van het kabinet. Het is een forse maatregel. Er wordt weliswaar steeds gesproken over de ongeveer dertig personen die de Balkenendenorm overtreffen, maar met de bv's erbij gaat het misschien wel om veel meer personen, misschien wel om het dubbele. Wij vinden het hartstikke goed dat dit aan banden wordt gelegd. Bij die paar uitzonderingen wegen die vier criteria even zwaar, zo heeft de minister gezegd. Die criteria moeten ook in samenhang worden gezien. Dat vind ik van groot belang. Dat heeft de minister mij ook toegezegd.

Ik heb zo'n vermoeden dat er over het aantal van vijf nog veel discussie zal ontstaan in de zin van: mag het er niet een meer of minder zijn? Wat ons betreft, moeten de inhoudelijke criteria vooropstaan en gaat het niet over die vijf. Het moet echter wel daar rond beperkt blijven.

Ik ben het eens met de redenering van de minister. Hij zegt dat deze harde, forse norm naar beneden waarschijnlijk ook een dempend effect zal hebben op de salarissen van heel vele mensen in Hilversum en op de overschrijdingen van de Balkenendenorm. Ik hoop dat en ik hoop dat wij dat ook zo snel mogelijk kunnen constateren volgend jaar. Als dat niet blijkt te werken, dan voeren wij weer een nieuwe discussie. Ik hoop

echter dat deze norm een dempend effect heeft op de salarissen.

Wij krijgen een brief over het Commissariaat voor de Media. Ik wil daar nog wel een vraag aan toevoegen. Is de minister ook voornemens om iets te doen aan het probleem van de ontslagvergoeding en de wachtgeldten? Het Commissariaat voor de Media vindt het heel lastig om een maximum van één jaarsalaris als ontslagvergoeding te handhaven. Kan ook dat element in de brief worden meegenomen? En hoe gaat de minister om met de beloning op basis van uren of dagen die op die wijze de Balkenendenorm overstijgt?

De heer **Remkes** (VVD): Voorzitter. Ik dank de minister voor zijn beantwoording.

Ik vond het wel interessant om de eerste alinea van de code van de NPO te lezen. Ik citeer: "... is dat hun honorering in hoge mate wordt bepaald door marktwerking." Je zou zeggen dat een liberaal dit zou aanspreken, maar ik vraag mij af of hier wel sprake is van een volledig goed functionerende markt. Daar heb ik namelijk de nodige twijfels bij. Een andere kanttekening is of de publieke omroep zich wel op deze wijze moet willen begeven in marktwerking. Dat raakt aan de kern van de discussie over het functioneren, de doelstellingen en de missie van de publieke omroep. Mijn stelling is dat je daar op een heel genuanceerde manier tegenaan moet kijken. Dat is de basis van deze discussie.

Tegen collega Jasper van Dijk zeg ik dat, toen zijn motie werd ingediend, de minister nog op een totaal andere positie zat, namelijk dat het alleen diende te gelden voor bestuurders. De minister is dus terdege opgeschoven. Ik was van plan om over de toetsfactoren een motie in te dienen. Dat laat ik achterwege omdat ik ervan uitga dat de minister mijn punten inzake de grijsdiscussie en de toetsfactoren volledig heeft toegezegd.

Ik ben voorts nog benieuwd naar het antwoord op de vraag naar de goedgekeurde nevenactiviteiten van BNN.

De heer **Jasper van Dijk** (SP): Nog even voor de notulen. U hebt de motie destijds ook gesteund en vindt de uitzonderingen dus eigenlijk ook geen goed idee.

De heer **Remkes** (VVD): Ik heb de motie van harte gesteund, omdat ik de uitzonderingspositie voor presentatoren in zijn algemeenheid niet op zijn plaats vond, vanuit de redenering dat het om belastinggeld gaat. Als de vraag aan de orde is of er in zwaar gemotiveerde uitzonderingssituaties een keer afgeweken moet kunnen worden van de algemeen geformuleerde norm, is mijn antwoord ja. Ik vind dat niet alleen met betrekking tot de publieke omroep, maar ook met betrekking tot de zorg, de corporaties en vergelijkbare sectoren. Ik ben niet zo van marxistische modellen. Dat weet de heer Van Dijk.

De heer **Atsma** (CDA): Voorzitter. Ik dank de minister voor zijn beantwoording. Ik vind dat een evenwichtig antwoord is gegeven, mede gezien de complexe materie waarmee wij te maken hebben. Ik ben blij dat de minister onderkent dat het buitengewoon ingewikkeld is om een

Atsma

harde grens te trekken met betrekking tot de norm. In een interruptiedebat met enkele collega's kwam de vraag naar voren hoe je met bv's moet omgaan. De CDA-fractie steunt voluit de lijn die de minister hanteert. Dat is de meest begaanbare weg. De minister kan wat ons betreft op deze lijn doorgaan.

Ik heb in eerste termijn de suggestie gedaan om in incidentele gevallen waarin sprake is van afwijking van de norm, die omroepen de financiering beschikbaar te laten stellen uit eigen ledenmiddelen. Ik deel de mening van de minister niet dat het communicerende vaten zijn. Sterker nog: wij hebben bewust bij de omroepen aangedrongen op volstreekte transparantie. Het Commissariaat voor de Media moet toezien op die transparantie. Wat is uit eigen middelen verworven en wat is via de publieke lijn binnengehaald aan financiële middelen? In die zin steun ik de minister niet.

Alles overwegende zie ik af van het indienen van een motie om dit punt via een Kameruitspraak nogmaals onder de aandacht te brengen. Een aantal fracties heeft gezegd veel voor mijn suggestie te voelen. Ik verzoek de minister dringend deze suggestie bij de nadere afweging te betrekken. Vooralsnog steunen wij de minister in de gekozen lijn. Wij wensen hem veel sterkte om een en ander verder te laten uitvoeren in Hilversum.

De heer **Bosma** (PVV): Voorzitter. Ik dank de minister voor de beantwoording. Het is goed dat de minister gaat ingrijpen in de salarissen. Dat is een belangrijke en unieke stap, die voor navolging vatbaar is in andere sectoren. Denk aan de zorg, de corporaties et cetera. Complimenten dat de minister deze ingreep pleegt. Het is een forse maatregel, maar een terechte. De overheid is immers de C1000 niet. Uitzonderingen zijn wat mijn fractie betreft, niet nodig. Megasalarissen zijn geen zaak voor de publieke omroep. Tussen de publieke omroep en de commerciële omroepen moet een Chinese muur staan.

De PVV feliciteert Paul de Leeuw en zijn veelverdienende collega's met de miljoenen die de komende jaren op hun girorekening zullen neerdalen. De BibaBal-kenendenorm is voor hen de PipaPlasterkmegeabonus geworden. Ik neem aan dat het nog wel een paar uurtjes feest betekent in Hilversum vandaag. Ik zou zeggen: laat ze lekker declareren in Duitsland bij RTL en SBS en niet bij de Nederlandse belastingbetaler, zeker gezien de aangekondigde campagne van de heer De Leeuw over het schudden aan de PVV-boom.

De heer **Van Dam** (PvdA): Voorzitter. Ik dank de minister voor zijn beantwoording, zowel op het terrein van de integriteit als op het terrein van de beloningscode. Op beide vlakken zijn de antwoorden zeer naar tevredenheid. Dan resteert een punt waar de minister misschien bij de behandeling van de mediabegroting in kan gaan in het kader van integriteit. We kijken nu heel erg naar beloningen. Een van de beloningswijzen die recentelijk in de publiciteit kwam door mogelijke onderhandelingen tussen ene mijnheer Johnny de Mol en de KRO is dat er naast het salaris een deal gemaakt wordt voor de productie van programma's. Dat is nu precies wat ik bedoel met dat grijze gebied. Iedereen hier weet dat er

ook nog andere presentatoren zijn waarvoor op die manier gewerkt wordt. Er worden informele afspraken gemaakt die kennelijk niet transparant zijn en nergens worden vastgelegd. Nu kwam er toevallig eentje naar buiten via de media. Dan wordt gezegd: u verdient misschien wel conform de norm maar ondertussen doen we ook op een andere manier zaken met u. Dat soort dingen zou transparant moeten worden. Daar kunnen we verder over discussiëren.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie): Voorzitter. Ik dank de minister voor zijn reactie op mijn vragen en voor de toezegging dat de rapportages van de bv's jaarlijks aan de Kamer worden gestuurd. Al met al is mijn fractie er niet van overtuigd dat de uitzonderingen niet zullen leiden tot een nieuwe norm. De minister geeft aan dat vijf zou kunnen, maar waarschijnlijk zal er ook een keer een plafond moeten worden aangelegd. Dan hebben we toch twee keer de Balkenendenorm en dat moeten we met elkaar niet willen. Eenduidigheid is belangrijk.

De term uniek is niet verder uitgewerkt. Het criterium van de kijkcijferkanonnen wordt ook gerelativeerd door bijvoorbeeld het feit dat Knevel en Van den Brink dezelfde kijkcijfers scoren als het andere duo. De marktwerking wordt gerelativeerd door het voorbeeld van Jack Spijkerman. Kortom, ik kom tot de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat met het beloningskader voor presentatoren van de publieke omroep een goede invulling wordt gegeven aan de wens van de Tweede Kamer om de topsalarissen bij de publieke omroep verder aan banden te leggen;

overwegende dat het onder voorwaarden toestaan van uitzonderingen zich moeilijk verhoudt met de breed gedragen wens om tot maximering van de salarissen te komen;

tevens overwegende dat het begrijpelijk is dat de gewenste situatie – onder meer vanwege nog doorlopende contracten – niet van de ene op de andere dag gerealiseerd kan worden;

verzoekt de regering, in het beloningskader uit te blijven gaan van een vaste norm en zich in de komende twee jaar in te zetten voor een verdere afbouw van de nu nog bestaande uitzonderingen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Voordewind. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 76 (31804).

Minister **Plasterk**: Voorzitter. Mevrouw Peters heeft drie moties ingediend. In de motie op stuk nr. 72 wordt geconstateerd dat omroepen in strijd handelen met hun eigen gedragscode. Alleen al de considerans lijkt mij reden om deze motie te ontraden, want die is niet juist. Er staat een sanctie op. Dus die overweging is feitelijk onjuist, men dient dat te delen.

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Even los van het oordeel van de minister, maar de considerans stelt dat omroepen "die" in strijd handelen met hun eigen gedragscode onvoldoende verantwoording afleggen. Maakt deze andere formulering nog verschil voor de minister?

Minister **Plasterk**: Dat staat niet in de versie die mij is aangereikt. Daarin staat: constaterende dat omroepen in strijd met hun eigen gedragscode onvoldoende verantwoording afleggen en niet omroepen die et cetera.

De **voorzitter**: Ja, dat staat er, ook in de versie die ik heb gekregen.

Minister **Plasterk**: Als er "die" staat, loopt de zin niet meer.

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Nee, omroepen moeten volgens de gedragscode verantwoording afleggen over afwijkingen van de gedragscode: pas toe of leg uit. Dat gebeurt onvoldoende, zo blijkt uit het NRC-artikel waar we het vandaag over hebben gehad.

Minister **Plasterk**: Dat is niet wat hier staat. Zoals het hier staat, ontraad ik de motie.

De **voorzitter**: Mevrouw Peters kan altijd nog een gewijzigde motie indienen met de juiste versie, maar wat nu voorligt is precies zoals de minister het las.

Minister **Plasterk**: Dan de motie op stuk nr. 73. Ja, ik heb toegezegd dat het maximum vijf is. Dat ligt daarmee in de Handelingen vast. Ik vind deze motie overbodig.

De vraag is nog wel wat de beste manier is om dit aantal vast te leggen. Het ligt nu in de Handelingen vast, dus als de omroep daar bovenuit gaat, is hij in strijd met wat ik in de Kamer heb toegezegd en heb besproken. Het is de vraag of het wijs is om dit aantal in de code vast te leggen. Ik zal hier nog juridisch advies over vragen. Het maximum staat als een huis, daar kan geen misverstand over bestaan. De vraag is echter wat de juiste plek is om dit vast te leggen. Ik zou dit het liefst nog even in overleg met de raad van bestuur van de publieke omroep bespreken.

De **voorzitter**: mevrouw Peters, u heeft een toezegging gekregen. Houdt u vast aan uw motie of trekt u haar in?

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Als de minister wil toezeggen dat hij de Kamer informeert over de uitkomsten van het juridisch advies, houd ik tot die tijd mijn motie aan.

Minister **Plasterk**: Dat zeg ik in ieder geval toe. Overigens wijs ik erop dat als mevrouw Peters de motie in stemming wil brengen, zij veel te royaal is met vijf

uitzonderingen per jaar. Ik neem aan dat die toevoeging "per jaar" niet de bedoeling is. Het is een absoluut aantal en er is geen moment aan verbonden.

De **voorzitter**: Wilt u de motie wijzigen en daarna aanhouden? Dat kan ook nog.

De heer **Bosma** (PVV): Mevrouw Peters had haar dag niet toen zij de moties schreef.

In de motie staat: vijf uitzonderingen, maar het zijn toch vijf plus drie uitzonderingen?

Minister **Plasterk**: Dat heb ik zojuist ook gezegd. Bij de televisie zijn het vijf uitzonderingen en bij de radio maximaal drie, maar liever minder.

In haar motie op stuk nr. 74 vraagt mevrouw Peters de regering het Beloningskader zo aan te passen dat de norm inclusief alle vergoedingen is en op geen enkele wijze kan worden overtreden. Met verwijzing naar de discussie die wij zojuist hebben gevoerd, ontraad ik deze motie.

De motie van de heer Van Dijk over het TROS-programma Bibaboerderij ontraad ik alleen al omdat de regering in het dictum wordt verzocht een uitzending te beëindigen. Die bevoegdheid berust niet bij de regering. Ik heb zojuist al toegelicht dat dit sowieso niet per uitzending kan. Dit geldt voor de zendgemachtigde die eventueel zendtijd kan worden ontnomen, maar die bevoegdheid ligt bij het Commissariaat voor de Media en niet bij de regering. Ik ontraad deze motie dus.

De heer **Jasper van Dijk** (SP): Daarom heb ik aan het dictum "al het mogelijke" toegevoegd. Een mogelijkheid is een moreel appel dat de minister al heeft gedaan. Hij kan echter ook nog met de TROS in gesprek gaan om hierover een hartig woordje te spreken.

Minister **Plasterk**: Ook dat zeg ik toe. Ik heb hier al publiek gezegd dat ik, als het waar is wat het Commissariaat meent te moeten constateren, aan de TROS zal vragen om hiermee te stoppen. Het is dan in feite een reclameprogramma en dat mag niet. Ik neem aan dat zo'n verzoek als dat hier is gedaan, voor de voorzitter van de raad van bestuur van de TROS ook wel aanleiding zal zijn om met mij daarover het gesprek aan te gaan. Als er van die kant geen initiatief komt, zeg ik toe dat ik het initiatief wil nemen.

De heer Van der Ham heeft mij gevraagd om nog een punt met betrekking tot de actie van het Commissariaat voor de Media mee te nemen in de brief daarover. Dat zeg ik toe.

De heer Remkes herinnerde aan een politiek meningsverschil tussen zijn partij en de regering over de vraag of de publieke omroep wel marktwerking moet wensen in de competitie met de andere omroepen. Ik ben mij daar zeer wel van bewust. Ik ben hem overigens des te dankbaarder dat hij op dit punt het voorliggende voorstel, gegeven de omstandigheden, steunt. Hij zei al dat hij geen absoluut nee zegt tegen de mogelijkheid van marktwerking, maar dat hij daar een genuanceerde opvatting over heeft.

De heer **Remkes** (VVD): Liberalen, en zeker de liberaal Remkes, denken altijd genuanceerd.

Minister **Plasterk**: Waarvan akte. Ik ben ook een liberaal.

Plasterk

U kent het dictum: een sociaaldemocraat is een liberaal die het meent. Dat is een grapje. Ik heb mij ook inschikkelijk getoond – ook omdat ik overtuigd ben door de argumenten – door toe te zeggen dat ik het punt van de grijsdiscussie met de publieke omroep zal opnemen. Ik wil dus vastleggen dat indien men vrijwillig, vooruitlopend op het einde van een contract, bereid is om reeds eerder versobering aan te brengen, dit er op voorhand niet toe leidt dat men dan volledig onder het nieuwe strenge regime wordt gebracht. Het andere punt pak ik ook op: het in de code expliciet maken dat alle vier de toetsfactoren moeten worden gewogen. Er kan nog steeds worden gezegd dat er twee zwaarder moeten wegen, maar ze moeten alle vier in overweging worden genomen.

De bijdrage van de heer Bosma was een frappante illustratie van de twee tonen die hij inbrengt. In de eerste helft van zijn betoog bespeurde ik zowaar waardering voor het feit dat we in de mediasector het voortouw nemen; daar sprak dus Dr. Jekyll. Vervolgens werden er opeens biba-normen en wat al niet meer gehanteerd, en dansten de miljoenen. Toen sprak kennelijk de andere helft van de persoonlijkheid van de heer Bosma. De geschiedenis zal de twee opvattingen echt kunnen onderscheiden. Ik dank hem voor het eerste deel van zijn betoog.

De heren Atsma en Voordewind suggereerden om betalingen boven de Balkenendenorm uit de verenigingsgelden te laten financieren. Ik heb al gezegd dat ik dit op zich al symbolisch vind, omdat het communicerende vaten betreft. Ik voeg daaraan toe dat niet alle omroepen leden hebben en bij sommige van die omroepen zonder leden, zoals de NOS of NPS, zijn voetbalverslaggevers in dienst. Dit past dus helemaal niet in de bestaande systematiek van de omroepen.

De heer Van Dam vroeg mij om het onderwerp van de informele afspraken mee te nemen in de besprekingen rond de begroting. Ik zal dat doen, al is het altijd lastig om met informele afspraken iets in echt regelende zin te doen. Misschien kan er in culturele zin iets mee gebeuren. Althans, zoiets proefde ik in zijn bewoordingen. Je kunt immers niet een beetje integer zijn: je bent integer, of je bent dat niet. Ik zeg dus toe dat ik erop zal terugkomen bij die gelegenheid.

Nu de heer Voordewind. Ik betreur het zeer dat ik er niet in ben geslaagd om de fractie van de ChristenUnie binnenboord te krijgen, dat deze meegaat met de PVV en de SP en dat zij niet in dezelfde mate het belang van een sterke publieke omroep heeft willen meewegen. Ik wil dat hier markeren. Ik heb mijn best gedaan om hem te overtuigen en betreur het dat ik daarin niet ben geslaagd. Ik ontraad diens motie met klem.

Ik was bijna nog de vragen van de heer Remkes over BNN vergeten, terwijl ik de antwoorden voor me heb liggen. In het rapport van het Commissariaat is aangekend dat het verkopen van dvd's strikt genomen mag, maar dat de door BNN gekozen uitwerking niet verstandig wordt geacht. BNN zegt hieruit lering te hebben getrokken. Verder zegt BNN te kiezen voor de dubbelfunctie van de heer Patrick Lodiers, voorzitter en presentator van BNN, om daarmee de vorm van de oprichter van BNN te respecteren.

De heer **Remkes** (VVD): Nee, het ging mij met name om de vraag of het Commissariaat deze nevenactiviteit had goedgekeurd. De positie waarin het Commissariaat nu

verkeert, hoeven wij nu niet te bediscussiëren, maar ik ga ervan uit dat de minister daarop wat explicieter zal ingaan in zijn nadere berichtgeving op basis van de informatie van het Commissariaat.

Minister **Plasterk**: Het Commissariaat heeft aangegeven dat het de combinatie van beide functies "minder wenselijk" vindt. Dat is de terminologie van het Commissariaat en ik deel dat oordeel.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: De stemmingen over de moties vinden morgenavond plaats, aan het eind van de vergadering.

De vergadering wordt van 16.30 uur tot 16.45 uur geschorst.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 17 juni 2009 over **kindermishandeling**.

Mevrouw **Agema** (PVV): Voorzitter. Ik dien een motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er in ons land wekelijks een kind overlijdt als gevolg van kindermishandeling en ruim 100.000 kinderen jaarlijks het slachtoffer van kindermishandeling worden;

constaterende dat het noodzakelijk is dat (veel) meer kinderen (op tijd) de juiste zorg krijgen;

constaterende dat er sectorbreed veel beoordelings- en inschattingfouten worden gemaakt waardoor kinderen vaak ten onrechte geen zorg krijgen of onterecht wel;

verzoekt de regering, sectorbreed onderzoek te doen naar de kwaliteit van het traject voor de totstandkoming van zorg en de kwaliteit van zorg vanaf het moment dat die gegeven wordt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Agema. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 39 (31015).

Mevrouw **Dezentjé Hamming-Bluemink** (VVD): Ik meen dat de tweede constatering in de motie-Agema is dat veel kinderen ten onrechte niet de juiste zorg krijgen. Ik weet niet meer precies hoe die formulering luidt. Waarop is die constatering gebaseerd? Als ik dat weet, kan ik overwegen of ik steun aan die motie geef.

Mevrouw **Agema** (PVV): Die constatering is gebaseerd